Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

3-йил чиқиши
20 ФЕВРАЛЬ 1968 й.
СЕШАНБА
№ 42 (501).
БАҲОСИ 2 ТИЙИН.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

● Тошкент истиқболи

ЯНГИ ЛОЙИҲАЛАР

Ўзбекистон пойтахтида кенг кўламда олиб борилаётган улкан қурилишлар шаҳримизнинг қиёфасини янгилайди ва унинг бағрини кенгайтиради. Майдонлар, проспектлар ва шаҳар кўчаларининг ҳуснига ҳусн қўшаётган янги-янги объектлар фойдаланишга топширилмоқда. Турли хил турар жой бинолари ва иншоотлар қад кўтараётган қурилиш майдонларида бир кун ҳам иш тўхтамаяпти.

Лойиҳачиларнинг ҳам иши кўпайиб кетган. Улар янги қурилишлар лойиҳасини тузишга киришдилар. Бу қурилишлар 1969 йилда бошланади. Шаҳримизда олиб борилаётган қурилишлар яна ҳам кенг қулоч ёйди. Бу эса лойиҳа ва қурилиш-монтаж ташкилотларидан катта куч сарфлашларини талаб қилади.

Тошкентда олий ва ўрта махсус билим юртининг янги бинолари қурилади. Булар — ун тортиш — крупа саноати совет савдоси техникуми, кинотехникум, театршунослик—бадиий институт, республика билим юртидир. Республикамиз ўқитувчилари учун республика ўқитувчилар Уйининг лойиҳаси чизилмоқда. Шаҳримиз 300 кишига мўлжалланган усти ёпиқ катта сув ҳавзасини оладилар.

Йўл қурувчилар бунёд этадиган янги магистрал шаҳар саноат районларини янги Қорақамиш ва Чилонзор массиви билан боғлайди.

Қорамурт кўчаси ва Куйбишев шоссесида қуриладиган ер ости йўллари кўча ҳаракатини нормаллаштириши билан бирга транспорт ва йўловчилар ҳаракати хавфсизлигини таъминлайди.

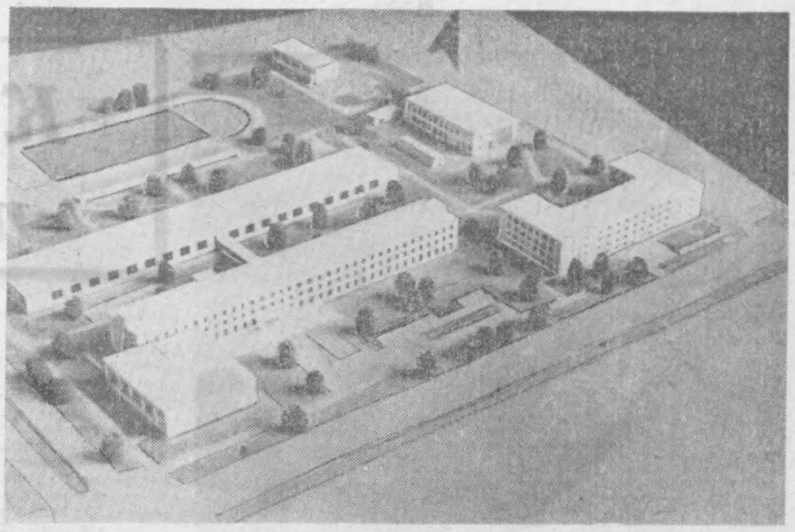

Нукус. Бу ерда яқин орада гидромелиорация техникуми учун комплекс ўқув биноси қурилиши кенг авж олдириб юборилади. Бу бинолар комплексида бир мингга яқин йигит-қизлар билим оладилар. Ётоқхона, ошхона, спорт шаҳарчаси, типовой устахона ва бошқа иншоотлар уларнинг хизматида бўлади. Техникумни 1971 йилда очиш мўлжалланмоқда.

СУРАТДА: гидромелиорация техникуми янги ўқув комплексининг макети.

А. Ходаков фотоси. (ЎзТАГ).

1918 — 1968 СССР Қуролли Кучларининг 50 йиллиги олдидан

ТАНТАНАЛАР, УЧРАШУВЛАР

Совет Армияси ва Ҳарбий-денгиз флотининг шонли ярим асрлик юбилейига саноқли кунлар қолди. Ҳозир Советлар диёрининг ҳамма жойларида бўлганидек, пойтахтимизда ҳам бу умумхалқ байрамига бағишланган тадбирлар ўтказилмоқда. Қайси бир корхона, ташкилот ёки муассасага кирманг, Ленин бурчаклари, клублар Совет Армиясининг босиб ўтган ғолибона шонли йўлига бағишлаб безатилган.

Гражданлар уруши, Улуғ Ватан уруши қаҳрамонлари ҳамда ҳозирги тинч яратувчилик даврида ишлаб чиқаришда меҳнат қилаётган Ватан уруши ветеранларининг суратлари билан безатилган стендлар, шиорлар кўзга яққол ташланади. Округ офицерлар уйи ҳам байрамлардагидек безатилган. Совет Армияси сафида хизмат қилаётган ҳарбийларнинг оила аъзолари учун бу ерда турли учрашувлар ўтказилмоқда.

Совет Қуролли Кучларининг 50 йиллигини нишонлаш учун «Билим» жамияти пойтахт шаҳар ташкилоти катта тайёргарлик кўрди. Референтлар, лекторлар, ветеранлар, ҳарбий хизматчилар жойларда меҳнаткашлар билан учрашувлар ўтказишмоқда. Бу учрашувларда лекция ва суҳбатлар олиб борилмоқда.

Бу кунга атаб жамият аъзоларининг брошюралари нашр этилди. И. П. Кургузовнинг брошюраси Умумий ҳарбий мажбурият ҳақида ҳикоя қилади. Автор бунда КПССнинг Совет давлати мудофаа қувватини бундан буён янада мустаҳкамлаш ҳақида кўрсатган ғамхўрлигини ҳар тарафлама ёритган.

Шунингдек, тарих фанлари кандидати К. Ш. Зайнуллининг «Совет Қуролли Кучларига 50 йил» деган, Е. М. Блокнинг «Бирлик ва жипслик учун», В. С. Сверженскийнинг «Совет Армияси — озодлик армияси» каби брошюраларидан лекторлар группаси ўз лекция ва суҳбатларида фойдалана бошладилар.

Совет Армиясининг жанговар қисми бўлган Туркистон ҳарбий округининг шу йиллар мобайнида босиб ўтган катта ва шонли йўлини ҳикоя қилувчи суҳбатлар, учрашувлар тантанали кечалар пойтахтимизнинг жамоат жойларида, корхона ва ташкилотларида бўлиб ўтмоқда.

Ленин райондаги Каноп фабрикасида, 2-авторемонт заводи, Тошкет пассажирлар станциясида, 125-мактабда 2-троллейбус депоси, Вагон-ремонт заводи, Таштрам парки, «Ўзбекистон» кино-театри, Октябрь революцияси номли завод клубида минглаб меҳнаткашлар ва ёшлар билан шундай учрашувлар бўлиб ўтди. Район «Билим» жамияти 80 та лекция ва суҳбатлар ўтказади.

Фрунзе район «Билим» жамияти ҳам бу кунга катта тайёргарлик кўрди. Куни кеча бўлиб ўтган район лекторлари ва пропагандистларининг семинаридан кейин 1-пойафзал фабрикаси, 2-вагон депоси ва бошқа жойларда учрашувлар бўлиб ўтди. Район ёшлари ва ўқувчилари Совет Иттифоқи Қаҳрамони А. Эшонқулов билан учрашмоқдалар.

Чилонзор районидаги 29-поликлиниканинг юзга яқин шифокорлари ҳам революция ва Улуғ Ватан уруши ветеранлари билан учрашдилар. Район аҳолиси ўртасида шу кунгача юздан ортиқ лекция ва суҳбатлар ўтказилди. Райпишчеторг ходимлари, 64-ва 103-мактаб коллективи, Ўрта Осиё гидромеханизация трестининг ходимлари билан бўлган учрашувлар жуда мароқли ўтди. Район «Билим» жамияти шонли санага бағишлаб 170 лекция ва суҳбат ўтказмоқчи.

Кеча «Бешқайрағоч» массивидаги маҳаллалар аҳли Совет Қуролли Кучларининг 50 йиллигини нишонладилар. Бунда «Самара» ва Ульянов номли маҳаллаларнинг юзлаб меҳнаткашлари массивдаги ошхона биносига тўпланишди.

Тантанага бағишланган учрашувлар давом этмоқда. Бу ҳақда редакциямизга турли ташкилотлар, корхоналар, турар-жой массивларидан кетма-кет хабарлар келиб турибди. Бу учрашувлар совет кишиларининг ўз жонажон Совет Қуролли Кучлари билан ҳамма вақт бирдам эканлигининг гувоҳи бўляпти.

Тошкент электр монтаж конструкцияси буюмлари заводининг электр слесарлари Насиба Мирсаидова ва Санобар Абдувалиева ўртоқлар заводнинг ёш илғор ишчиларидан ҳисобланадилар. Улар мунтазам равишда барча топшириқларини бир ярим баробар адо этиб, сифатли маҳсулот топширмоқдалар.

СУРАТДА: (чапдан ўнгга) Н. Мирсаидова билан С. Абдувалиева блоклардан бирини монтаж қилмоқдалар.

БАЙРАМИНГИЗ МУБОРАК, ЖАНГЧИЛАР!

19 февралда Алишер Навоий номли Академик Катта театрда жанговар ва сиёсий тайёргарлик аълочиларининг слёти бўлди.

Слётни Туркистон ҳарбий округи қўшинларининг қўмондони генерал-полковник Н. Г. Ляшченко очди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов слёт минбарига чиқиб, слёт аҳлини мамлакатимиз Қуролли Кучларининг 50 йиллиги билан қизғин ва самимий табриклади, жанговар техникани эгаллашда, ҳарбий қасамёдни бажо келтиришда жангчиларга янги муваффақиятлар тилади.

Жанговар ва сиёсий тайёргарлик аълочилари бирин-кетин сўз оладилар. Туркистонлик жангчилар Совет Армиясининг шонли традицияларини кўпайтиришга, Ватаннинг ҳар қандай топшириғини шараф билан бажаришга қатъий аҳд қилганликларини билдирадилар.

Тўпланганларнинг гулдурос қарсаклари остида КПСС Марказий Комитетига, СССР Олий Совети Президиумига ва Министрлар Советига табрикнома йўлланди.

Слёт ишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг бюро аъзолари ва бюро аъзолигига кандидатлар И. Г. Анисимкин, Р. Қурбонов, В. Г. Ломоносов, Н. М. Матчонов, Е. С. Насриддинова, М. А. Абдураззоқов, С. Р. Расулов, М. Т. Турсунов, Совет Армиясининг генераллари қатнашдилар.

(ЎзТАГ).

Бугун

19 ҚАВАТЛИ БИНОЛАР УЧУН

Бугун 1-темир-бетон буюмлари заводида янги темир-бетон плиталар ишлаб чиқаришга киришилди. Янги қурилиш материали 9—19 қаватли бинолар қурилишига мўлжалланган.

Корхонанинг Сергелидаги филиалида ҳам янгилик ўзлаштирилди.

Завод бу материалдан шу йилнинг ўзида 16 минг куб метр тайёрлаб беради.

Коллектив ўтган йили пойтахт қурилишлари учун 230 минг куб метр темир-бетон плиталар тайёрлаб берган эди. Шу йил бу рақам 245 минг кубометрга етади.

◆

БАЙРОҚДОР КОМБИНАТ

1-ун комбинатида хушхабар тарқалди. Коллектив ўтган йилнинг IV кварталида сидқидиллик билан меҳнат қилган эди. Қизғин меҳнат ўз самарасини кўрсатди. Корхона аҳли социалистик мусобақада ғолиб чиқиб, Ўзбекистон ССР Дон ва аралаш озуқа маҳсулотлари министрлиги ҳамда Қишлоқ хўжалик ва маҳсулот тайёрлаш касаба союз ходимлари республика марказий комитетининг кўчма Қизил байроғини олишга муяссар бўлди.

◆

САФАРДА

Термиз. Меҳнат Қизил Байроқ орденли ўзбек Давлат филармонияси ўзбек халқ чолғу оркестрининг санъаткорлари шу кунларда Сурхондарё меҳнаткашларига маданий хизмат кўрсатишмоқда, — деб хабар беради мухбиримиз. Томошабинлар Ўзбекистон ССР халқ артистлари Ғ. Абдураҳмонов, Ш. Раҳимова, республикада хизмат кўрсатган артистлар Т. Шарипов, М. Абдуллаева, солистлар И. Катаев ва бошқаларнинг чиқишларини яхши кутиб олмоқдалар.

Санъаткорлар Шўрчи, Денов, Сариосиё, Узун каби район ва қишлоқларда 40 дан ортиқ концерт берадилар.

СИБИРЬ ТАРИХИНИНГ ДАСТЛАБКИ САҲИФАСИ

ЛЕНИНГРАД, (ТАСС мухбири). 240 йилдан кўпроқ вақтдан бери ишлаб келаётган қадимий академик босмахонада бугун Сибирь тарихининг биринчи томи босилиб бўлди.

Совет тарихчилари, археологлари, этнографларининг коллектив меҳнати билан яратилган ва «Сибирнинг энг қадим замонлардан то шу кунгача бўлган тарихи» деб аталган беш томлик бу асарнинг биринчи китобидаги материаллар Сибирнинг 25 минг йиллик тарихини ўз ичига олади. Олимларнинг янги маълумотларига қараганда, Осиёнинг шимолига одамларнинг дастлабки кириб бориши шу вақтгача ҳисобланиб келганидан анча илгарироқ — охирги музланишдан ҳам олдинроқ бошланган. Бундан 20-25 минг йил муқаддам Ангара, Енисей, Селенга ва Лена дарёларининг бўйларида овчиларнинг жамоалари мамонт, буғи ва шу каби ҳайвонларни ов қилиш билан тирикчилик қилгайлар.

СССР Фанлар академияси ва унинг Сибирь бўлими тайёрлаган бу асар Сибирни текшириш билан ном чиқарган совет олими, СССР Фанлар академиясининг корреспондент аъзоси А. Н. Окладниковнинг бош муҳаррирлиги остида нашр этилмоқда.

ХЎРАНДАЛАР ХИЗМАТИДА

Лаъл Баҳодир Шастри кўчасида тайёр таомлар ва қандолатлар магазини эшиклари очилди. 33-ошхонага қарашли бу магазинда турли масалліқларни, ширинликларни сотиб олишингиз мумкин.

Куйбишев район ошхоналар тресті аҳоли талабини бажо келтириш учун бир қатор тадбирларни амалга оширмоқда.

Трест «Ташавтомаш» заводи атрофида иккита «Шабада» қаҳвахонаси очишга тайёрланмоқда. Бундан ташқари заводнинг янги клубида ҳам барча қулайликлари бўлган буфет очилди.

Шу йил районда бир неча ошхона, қаҳвахоналарни ишга тушириш мўлжалланмоқда.

Улкан гараж

Шу кунларда Фрунзе майдонида улкан модалар уйи қад кўтараётир. Уч қаватли улкан бинода турли хил либослар тикиб берилади. Келгуси йили ишга тушадиган модалар уйи Ленин номли якка тартибда кийим тикувчи фабрика ихтиёрида бўлади.

Шаҳар маиший хизмат кўрсатиш бошқармаси маданий-маиший корхоналарни, устахоналарни кўпайтириш ва мавжудларининг ишини яхшилаш юзасидан бир қатор тадбирлар белгиламоқда.

Ҳозирги пайтда «Ремточмех» фабрикасида янги ишлаб чиқариш корпуси ҳам қурилмоқда. Корпус ишга тушгач, соатлар, механизмларни ремонт қилиш бирмунча ортади.

Чилонзорлик машинаси бор кишиларга ҳам ажойиб совға тақдим қилинади. 7 ва 8 квартал оралиғида енгил автомашиналарни сақлайдиган ва ремонт қилиб берадиган гараж қурилмоқда. Бу гараж бир йўла 200 машинага хизмат кўрсатади.

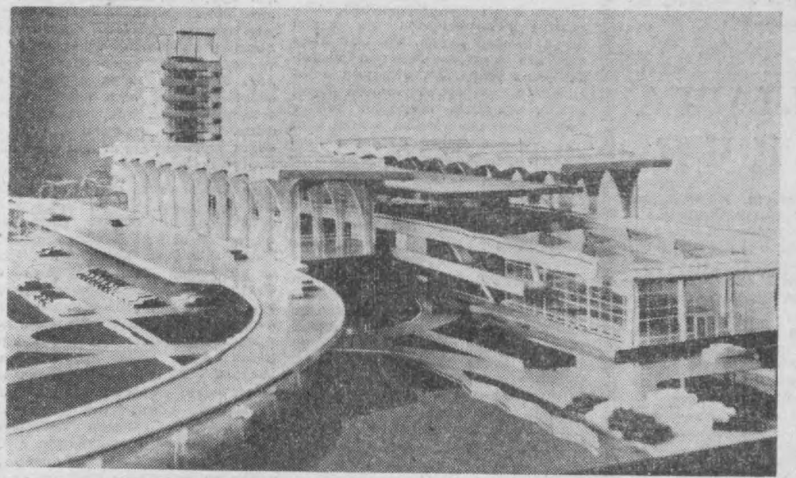

Бухарест яқинидаги Отопенда қуриладиган аэропортнинг макети. Техниканинг энг сўнгги ютуқлари билан барпо этиладиган янги вокзал Румыния пойтахти ҳаво алоқаларини тўрт марта ошириш имконини беради. Бу ерда ҳар бир соатда 40 самолёт қўниб учади. Учиш ва қўниш майдони 3500 метрдан иборат бўлиб, ҳар қандай транспорт самолётини қабул қила олади. Қурилиш 1969 йилда тамомланади.

Аджерпресс — ТАСС фотоси.

«Учқун» тўқимачилик-галантерея фирмасининг тўқув цехи ишчилари шу цехнинг моҳир тўқувчиси, коммунистик меҳнат зарбдори Василиса Астафьевани ҳурмат қиладилар. Ҳақиқатдан ҳам шундай. Шу корхонада 26 йилдан буён узлуксиз ҳалол меҳнат қилиб келаётган бу меҳнатсевар аёл ана шу чорак асрдан ортиқ давр мобайнида юзлаб ёш ишчиларга тўқувчилик касбини ўргатди.

СУРАТДА: В. Астафьева.

М Нуриддинов фотолари.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИГА САЙЛОВЛАР ЎТКАЗИШ БЎЙИЧА 13-СЕЛЬМАШ САЙЛОВ ОКРУГИ САЙЛОВ КОМИССИЯСИНИНГ АХБОРОТИ

1968 йил 18 февралда 13 Сельмаш сайлов округи бўйича Ўзбекистон ССР Олий Советига сайловлар бўлиб ўтди.

Округ бўйича сайловчилар сони 17323 киши бўлиб, овоз беришда 17311 ёки сайловчиларнинг умумий сонига нисбатан 99,93 проценти қатнашди.

Номзод учун 17282 киши ёки 99,83 процент сайловчи овоз берди.

Шундай қилиб, овоз бериш натижалари сайловчиларнинг коммунистлар ва партиясизлар блоки номзоди учун якдиллик билан овоз берганликларини кўрсатди.

Раъно БОБОЖОНОВА — Ўзбекистон КП Тошкент шаҳар комитетининг секретари Ўзбекистон ССР Олий Совети депутатлигига сайланди.

ОКРУГ САЙЛОВ КОМИССИЯСИ

ЖАҲОН ОЙНАСИ

СССР ОЛИМПИАДА КОМИТЕТИНИНГ БАЁНОТИ

ГРЕНОБЛЬ, 17 февраль. [ТАСС махсус мухбири]. Совет Иттифоқи Олимпиада комитети халқаро Олимпиада комитетининг Жанубий Африка Республикасини Олимпиада ўйинларида қатнаштиришга рухсат бериш тўғрисидаги қарорига кескин суратда қарши чиқади. Жанубий Африка Республикасида Олимпиада ҳаракатининг асосий принциплари ва қоидалари бузилмоқда.

Халқаро Олимпиада комитети кўпчилик овоз билан Жанубий Африка Республикаси миллий Олимпиада комитетига ўз спортчиларини Мехикода ўтказиладиган XIX ўйинларга юборишга рухсат берганлиги маълум бўлиб қолди. Бундай қарор, деб таъкидланади СССР Олимпиада комитетининг баёнотида, спортчиларни сиёсий, ирқий ва диний белгиларига қараб камситишни тақиқлайдиган Олимпиада хартиясини қўпол равишда бузишдир. Жанубий Африкада туб аҳолининг ижтимоий ҳуқуқлари поймол этилаётганлиги, спорт соҳасида камситиш амалда кенг авж олиб кетганлиги бутун дунёга маълум.

Жанубий Африка Республикаси спорт ташкилотлари раҳбарларининг спорт соҳасидаги ирқий сиёсатда ўзгаришлар борлиги ҳақидаги гаплари жаҳондаги спорт жамоатчилигини чалғитишга уринишдан бошқа бир нарса эмас.

Халқаро Олимпиада ҳаракатининг бундан кейинги тақдири учун бутун жавобгарлик халқаро Олимпиада комитетининг шу ташкилот уставини очиқдан-очиқ бузиш йўлига ўтган қисми зиммасига тамомила юкланади.

ВЬЕТНАМ БИЛАН БИРДАМЛИК

● СТОКГОЛЬМ. Швецияда тузилган Вьетнам комитети АҚШнинг Вьетнамга қарши агрессияси тўхтатилсин, Америка қўшинлари Жанубий Вьетнамдан олиб чиқиб кетилсин ва Вьетнам халқига ўз проблемаларини Женева битимларига ҳамда Жанубий Вьетнам Миллий озодлик фронтининг программасига мувофиқ ҳал этиш ҳуқуқи берилсин, деб талаб қилди. Бу талаблар Швецияда тузилган Вьетнам комитетининг «Афтонбладет» газетасида босилган мурожаатида баён қилинган. Мурожаатни ёзган кишилар Швеция аҳолисини Вьетнам Демократик Республикаси ва Жанубий Вьетнам Миллий озодлик фронтини сиёсий, иқтисодий ва маънавий жиҳатдан қўллаб-қувватлашга чақиради.

● РИМ. Италиянинг шимолидаги Феррара шаҳри коммунал кенгашининг аҳолига қарата эълон қилган мурожаатида бундай дейилади: Коммунал кенгаши «сулҳ музокараларини бошлаш учун Вьетнамни бомбардимон қилиш тўхтатилсин, деб талаб қилади». Коммунал кенгашга кирган барча партияларнинг вакиллари мурожаатни имзоладилар.

● ОСЛО. Халқаро Қизил Крест Комитети Вьетнам Демократик Республикасига ва Жанубий Вьетнам Миллий озодлик фронтига ёрдам беришга даъват этган эди. Норвегия Қизил Крест жамияти бу чақириққа жавобан Вьетнам Демократик Республикасига ва Жанубий Вьетнам Миллий озодлик фронтига 200 минг крон юборишга қарор қилди.

ЖАНУБИЙ ВЬЕТНАМ. Озодлик армиясининг зенитчилари Америка самолётларига ўт очмоқдалар.

ВИА—ТАСС фотоси.

Кўҳна Тошкент топилдиқлари

Бундан бир ой муқаддам Тошкентдаги 46-мактабнинг юқори синф ўқувчилари археологияни севиб қолишларини кўз олдиларига келтиришмаган эди. Энди бўлса, ҳар куни дарсдан сўнг олимлар раҳбарлигида улар ўз мактабларининг ҳовлисида қазиш ишларини олиб боришмоқда. Улар икки-уч метр чуқурликда орнаментлар билан безалган, сопол идишлар, кўзалар, мис чақаларни топишди. Бу топилдиқлар X—XI асрларга тааллуқли эканлигини билишгач, уларнинг қувончига қувонч қўшилди. Ўша вақтда шаҳар йирик савдо ва ҳунармандчилик маркази бўлган эди. Шаҳар ҳунармандлари чит тўқишар, чарм пойафзал ва жабдуқларни тайёрлашар, шунингдек, ажойиб сопол идишларни тайёрлашар эди.

Чорсу майдонининг ёнида жойлашган мактабда ўқувчилар бир неча қадимий замон чақаларини топишган. Шу туфайли ўқувчилар билан олимларнинг дўстлиги пайдо бўлди. Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Тарих ва археология институтининг бир группа тадқиқотчилари бундан бир йил муқаддам қадимий Тошкентнинг чегарасини аниқлаш юзасидан иш бошлаб юборди. Мактабнинг катта ҳовлиси Тошкентни ўрганиш бўйича асосий ташвиқот манбаларидан бирига айланди. Бу ишлар археологларга эрамизнинг биринчи асрларидан бошлаб шаҳримиз ҳозиргача нақадар ривожланганлигини ўрганиш имкониятини беради.

Мактабнинг актив ўқувчиларидан Ёдгор Ҳасанов, Рустам Ҳайитовлар янги-янги топилдиқларни топишмоқда. Улар орасида симоб сақланадиган кўза, ойнадан қилинган кўза, кулолчилик буюмларини пишириш учун ишлатиладиган ажойиб пишиқ ғиштлар бор. Болалар қазилмаларнинг биридан дафн этилган одамнинг қолдиқларини топишди. Ҳар бир топилдиқ ўзига хос тарихга эга бўлиб, улар ҳақида институт ходими Лидия Львовна Ртвеладзе ўқувчиларга ҳикоя қилиб беради. У аёлнинг раҳбарлигида юқори синф ўқувчилари қазиш ишларини давом эттиришмоқда.

Ҳозир олимлар топилган идиш-товоқлар ва тангаларни текширишмоқда. Сўнгра бу топилдиқлар ўқувчиларнинг мактаб музейига қўйилади. Бу экспонатларнинг бир қисми мактаб директори Михаил Хискияевич Қаландаров бошқараётган тарих тўгараги хонасига қўйилади.

СУРАТЛАРДА: Қазиш муваффақият билан тамомланди — минг йил муқаддам тайёрланган буюмлар топилди.

2. Мактаб директори, тарих ўқитувчиси Михаил Хискияевич Қаландаров олтинчи синф ўқувчиларига мактаб археологлари топган топилдиқлар тўғрисида ҳикоя қилиб бермоқда.

А. Горокрик фотоси. (ЎзТАГ).

● Янгиликлар,
● воқеалар,
● фактлар

ИНТЕРНАЦИОНАЛ ГРЭС

Украинадаги энг йирик Бурштинкс ГРЭСининг агрегатлари олти миллиард киловатт-соат электр қуввати ҳосил қилди. 200 минг киловатт-соат қувватли олтинчи энергоблок ҳам ишга туширилди. Шундай қилиб электростанциянинг биринчи навбатини қуриш ишлари тугалланди.

Бурштинкс ГРЭСини бутун Совет мамлакати қуряпти. Бу ерга Таганрогдан қозонлар келади, Бокудан электродвигателлар, Кишиневдан насослар, Москва, Таганрог, Йошкар-Ола ва бошқа шаҳарлардан турли ускуналар олинади. ГРЭС агрегатлари ҳосил қилаётган ток эса юқори қувватли симлар орқали Украина, Болтиқ бўйи, Белоруссияга, шунингдек Польша, Венгрия, Чехословакия, Руминия, Болгария, Германия Демократик Республикасига юборилади.

Ҳозир электростанция қурувчиларининг иши тиғиз — еттинчи энергоблокни қуриш учун кураш боряпти.

Беш йиллик охирида ГРЭСнинг ҳамма 12 энергоблоки ишга туширилади ва электростанция Ирландия, Греция ва Португалиянинг ҳаммаси бирга ҳосил қилаётган электр қуввати ҳажмидаги электр кувватини халқаро «Мир» энергия системасига бера бошлайди.

●

КАПИТАНЛАРГА КЎМАКЧИ

Яқинда узоқ шарқлик капитанларнинг штурманлик столлари устида Тинч океанинг ғарбий-шимолий қисмида кузги-қишки мавсумда кемаларнинг музлаб қолиш даражасини олдиндан кўрсатиб берадиган харита ва музлар ҳамда об-ҳаво аҳволини ҳисобга олиб сузиш маршрутларини кўрсатувчи, кемаларнинг музлаб қолишига қарши кураш олиб бориш юзасидан амалий маслаҳатлар берилган махсус тавсияномалар пайдо бўлди. Бу харита халқаро сувларда сузиш практикасида биринчи марта тузиб чиқилди. Харита совет денгизчиларининг музли кенгликларда хавф-хатарсиз иш олиб боришини таъминлашда анча ёрдам бережак.

Бу қимматли харита авторлари Узоқ Шарқ балиқчилик ҳавзасининг старший капитанлари Николай Буянов ва Константин Кважинскийдир. Улар совет кемаларининг кейинги 30 йил ичида Япон, Охотск, Беринг денгизлари ва Тинч океанининг бошқа районларида сузиш тажрибаларини умумлаштирганлар.

Узоқ шарқлик денгизчиларнинг фикрича, бу харита Тинч океан ҳавзасидаги мамлакатларнинг барча штурманларига кўмакчи бўлади ва жаҳон океанининг прогноз харитасини тузиб чиқишда асос бўлиб хизмат қилади.

АПН мухбирлари.

● *Коммунистлар ҳақида ҳикоялар*

СОҚЧИНИНГ ЖАСОРАТИ

СУРАТДА: М. Давлатюсупов (орқада, чапдан иккинчи).

Мустафо Ҳасанович Давлатюсупов 1925 йилдан буён КПСС аъзоси, Туркистонда гражданлар уруши қатнашчиси; 1925 йилдан аввал Жомбой район партия комитетининг, сўнгра Самарқанд область партия комитетининг секретари бўлиб ишлаган. 1936 йилдан Ўзбекистон ССР Олий ўқув юртларида ўқитувчилик қилади. Ҳозир Низомий номли Тошкент Давлат педагогика институтида КПСС тарихидан дарс беради, ўз соҳаси бўйича докторлик диссертацияси устида ишламоқда.

Мустафо Ҳасановичнинг гражданлар уруши ва Совет давлатини тузишдаги жасоратига ҳукуматимиз катта баҳо берди — Улуғ Октябрнинг 50 йиллиги арафасида уни «Қизил Юлдуз» ордени билан мукофотлади. Қуйидаги очеркда Мустафо Давлатюсупов шахсан иштирок этган бир эпизодни газетхонлар эътиборига ҳавола қиламиз.

✦ ✦ ✦

— Ҳар қандай инсон ўзи босиб ўтган йўлни хотирлаганда «Мен қандай яшадим, элга нафим тегдими ёки халқдан кўп олдиму, унга жуда оз фойдам тегдими?» деган саволга жавоб топади, — дейди Мустафо Ҳасанович ўзининг етмиш йиллик умр йўлига назар ташлар экан. — Ҳа, хотира умр кўзгуси: унга ақл назари билан қараган киши ўз номаи аъмолини топади, умр йўлига баҳо беради.

Ҳали ҳам норғул йигитлардек бақувват, серғайрат Мустафо Ҳасанович Давлатюсуповнинг навқирон йиллари, умуман ҳаёти улкан воқеаларни ўз ичига қамраб олган. Октябрь революцияси ғалаба қилганда у йигирма яшар, авжи кучга тўлган йигит эди. Революция тўлқини уни машаққатли ва нурли йўлга бошлаб кирди. У 1918 йили Скобелев (ҳозирги Фарғона) шаҳрида Қизил гвардиячи отлиқлар отрядига кўнгилли бўлиб ёзилди. Отряд асосан кўнгилли маҳаллий миллат фарзандларидан ташкил топган эди.

Ўша вақтда вазият ниҳоят кескин бўлгани туфайли жойларда шундай отрядлар тузилди. Тошкентда яширин, контрреволюцион «Туркистон ҳарбий ташкилоти» тузилиб, Қўқон, Самарқанд, Фарғона, Андижон каби шаҳарларда ҳам бу ташкилотнинг бўлимлари — «Кураш ўчоқлари» пайдо бўлган эди. Машъум «Қўқон мухторияти» ҳукумати Фарғона водисида босмачилик ҳаракатининг бошланишига сабабчи бўлди. Аҳвол жиддийлашди: гоҳ у ердан, гоҳ бу ердан босмачи тўдаларининг жиноятлари тўғрисида хабар тарқалар, бу ҳол ҳамманинг ташвишига яна ташвиш қўшар эди.

Ана шундай оғир пайтда шошилинч тадбирлар кўришга тўғри келди. Фарғона ҳарбий комиссарлиги қошида оператив группа тузилди. Босмачиларга қарши курашаётган кучлар ўртасидаги ҳамжиҳатлик мустаҳкамланди, марказлаштирилди.

Мустафо Ҳасанович хизмат қилаётган отлиқ гвардиячилар отряди 1918 йилнинг кузида Мадаминбек, Ермат Махсум ва Кўршермат тўдалари билан жанг қилди. Кўпгина қишлоқлар босмачилардан тозаланди. Лекин босмачилар осонликча таслим бўлишни исташмас, узоқ тоғ қишлоқларига чекиниб, кучларини мустаҳкамлашга ҳаракат қилишар, халқни аёвсиз талашар эди.

Ҳарбий отряд босмачилар билан жанг қилиб, тажриба ортирар, душман найрангларини ўрганар эди. Дастлаб босмачиларнинг айғоқчилари Совет ҳокимиятининг хизматчилари ниқобида қишлоқлардаги соддадил кишиларнинг миясини заҳарлар, улар қалбида янги ишчи-деҳқон ҳукумати, маҳаллий Советларнинг бошлиқларига нисбатан нафрат уйғотишга ҳаракат қилишарди. Аммо бу найранглар талончилик, хотин-қизлар номусини оёқ ости қилиш билан тугашини кўрган аҳоли босмачиларнинг шум ниятига тезда тушуниб қолди. Уларнинг ниқобини очиш, уруғини қуритиш ва илдизига болта уришда қизил гвардиячиларга ёрдам берди.

— Аҳоли бизга тобора кўпроқ ёрдам берадиган, ўз ихтиёри билан босмачилар жойлашган қишлоқларни айтиб берадиган бўлиб қолди, — дейди Мустафо Ҳасанович, — кўпинча деҳқонлар йўл кўрсатувчи сифатида отрядимизга ёрдам берарди. Улар шу ерлик бўлганликлари учун яширин йўллар ва сўқмоқларни беш қўлдек билишарди. Шу туфайли керакли жойга яқин йўллар билан вақтида етиб борардик. Бундан ҳам босмачилар фойдаланишди — йўл кўрсатувчи сифатида ўз айғоқчиларини юбориб, отрядни пистирмага рўпара қилган пайтлари ҳам бўлди. Босмачиларнинг одамлари орамизга ошпаз ва чойхоначи сифатида суқулиб кириб, жангчилар орасидаги баъзи қолоқ кишиларни ўз томонларига оғдиришга, жосуслик қилишга муваффақ бўлишди. Лекин кўп ўтмай бундай унсурлар фош қилиниб, тегишли насибасини олдарди.

Мустафо Ҳасанович ўз йигитлик йилларини, жанговар сафдошларининг жасоратини ҳикоя қилар экан узоқ ўйга чўмди. Анчагача жим қолди. Бармоқлари билан сочини тараб, ниманидир эслашга ҳаракат қилди. Ярим аср муқаддам бўлиб ўтган воқеани ҳар қандай хотираси кучли одам ҳам қийинлик билан эслайди. Айниқса у воқеалар бир-бирига ўхшаш, чалкаш ва аралаш-қуралаш бўлгани учун ҳам қай бирини ажратиб олиш қийин.

— Қўқон, Наманган, Скобелев ва Марғилон районларида 1919 йилнинг бошларида айниқса, босмачиларнинг ҳуружи кучайиб кетди, — дейди Давлатюсупов, — тез-тез кескин тўқнашувлар, жанглар бўлиб турди. Отрядимиз Мадаминбек ва Кўршермат тўдаларининг ҳужумини қайтариб, Марғилон ҳамда Тошлоқ уездларини ишғол қилди. Қишлоқда тушунтириш ишларини олиб бордик. Бироқ босмачилар Тошлоқдай муҳим пунктдан ажралиб қолишни истащмас эди. Улар бизнинг орамизга ошпаз сифатида ўз айғоқчиларини юбориб, жангчиларни заҳарлашга уриниб кўришди, дам олиш пайтида Қизил гвардиячиларга ҳужум қилишди. Ўша пайтдаги бир воқеа худди ҳозиргидек ёдимда...

Мустафо Ҳасанович яна ўйга чўмди, қалин қошларини чимириб, ўз одатига кўра бармоғи билан сочини тараб олди. Сўнгра худди аудиторияда лекция ўқиётгандек баланад овоз билан воқеани батафсил ҳикоя қилишга ўтди.

— Уч кун олдин ёққан қор эриди, ёзда тиззагача тупроқ кўчалар энди ботқоқ, лой билан тўлди. Базан аравакашлар қўқон арава гупчагини елкалаб, тегарчакни ботқоқдан чиқаришади... Қизил гвардиячилар гарнизони тўрт томони баланд пахса девор билан ўралган пахта заводининг қўрғонида жойлашган. У ер худди мустаҳкам қалъага ўхшайди. Босмачилар саҳар аскарлар устига ҳужум қилишди.

Ўша куни Мустафо дарвоза ёнида соқчи эди. Бирдан ҳамма ёқни итларнинг ҳуриши босиб кетди. Бу қишлоқда деярлик ҳар бир хонадон ит боқади. Борган сари ит товушлари баландлаб, одамларнинг телба-тескари овози, отлар туёғининг дупирлаши эшитила бошлади. Соқчи бирон бахтсизлик рўй беришини сезди, дарҳол дарвозани қулфлаб, аскарларни уйғотди. Отряд яшин тезлигида оёққа турди. Босмачилар ўқ билан қарши олинди. Улар завод ичига кириша олмади.

Қарс-қурс отишма давом этди. Девор орқасида босмачилар, ичкарида Қизил гвардиячилар отряди. Босмачилар жиғи-бийрони чиқиб, гарнизонни тартибсиз ўққа тутишди. Қизиллар той пахталардан тўсиқлар тузишди.

Отишма қизишиб кетди. Душманнинг кўпгина йигитлари ўлдирилиб, сафдан чиқарилди. Гарнизон қўшинлари ҳужумга ўтди. Тошлоқ кўчаларида, ҳовлилар ва томларда отишма бошланиб кетди, хотин-халажлар ва болалар ўртасида дод-вой кўтарилди. Гарнизон аскарларига нисбатан босмачилар тўдаси кўп бўлишига қарамай, маҳаллий аҳолининг мададига таяниб, устинликка эришилди.

Оқшом тушди. Отишма ҳамон давом этмоқда. Скобелев билан алоқа узилиб қолди, қўшимча куч келишига умид йўқ. Ўқ-дорини тежаб-тергаш, ҳар бир ўқни бекорга кетказмаслик лозим.

— Биз беҳуда ташвишланаётган эканмиз, — дейди сўзини давом эттириб Мустафо Ҳасанович, — Тошлоқдаги аҳвол тўғрисида қишлоқ активлари Скобелевга хабар беришган экан. Бизга мадад бериш учун қўшинлар келди. Босмачилар талвасага тушди, қочиш олдидан заводга ўт қўйиб кетди. Катта ёнгин кўтарилди. Жангчиларимиз пақир ва белкураклар билан қуролланиб, ёнғинни ўчиришга киришдик...

Отряд Тошлоқда ўз зиммасига юкланган вазифани ниҳоясига етказди. Босмачилардан қишлоқни тозалагач, яна Фарғонага йўл олди. Бутун қишлоқ аҳли ўз халоскорларини карнай-сурнай, зўр тантана билан кузатишди.

Сиз гражданлар урушининг ветерани Мустафо Ҳасанович Давлатюсуповнинг ҳаётидан бир лавҳа билан танишдингиз. У ўз умрида бундай воқеаларнинг кўпини кўрган.

— Курашимиз бекор кетмади, умримдан розиман, — дейди Мустафо Ҳасанович ўз ҳикоясини тугатар экан, — агар яна бир марта ҳаёт берилса, ҳеч иккиланмай, ҳаётимни шундай курашга бағишлардим.

М. ҲАКИМОВ,
М. ЖУМАБОЕВ.

Василий Зеленкин трактор-йиғув заводи иккинчи цехининг пешқадам фрезерчиларидан биридир. Аъло сифатли маҳсулот ишлаб чиқараётганлиги учун унга ўзининг маҳсулотларига шахсий имзо қўйиш ҳуқуқи берилган.

СУРАТДА: мунтазам равишда аъло сифатли маҳсулот ишлаб чиқараётган ишчи, меҳнат зарбдори В. Зеленкин.

Ю. Олим фотоси.

Эрталабки почтадан

МАМНУН БЎЛИШДИ

Октябрь районидаги Ойдин Собирова номли маҳалланинг ташкил топганига энди бир йил бўлди, холос. Шу давр ичида маҳаллада кўпгина ибратли ишлар қилинди. Маҳалла меҳнаткашларининг кучи билан клуб, ёзлик чойхона қурилди. Маҳалла жамоатчилиги ўртасида оммавий-сиёсий ишлар ҳам яхши йўлга қўйилган. «Халқаро аҳвол», «Оилада бола тарбияси», «Совет кишисининг маънавий қиёфаси» темаларида меҳнаткашлар ўртасида лекция ва суҳбатлар ўтказиб турилибди.

Яқинда маҳалла клубида улуғ мутафаккир шоир А. Навоийга бағишланган кеча бўлиб ўтди. Кечада филология фанлари кандидати, республика рус тили ва адабиёти педагогика институтининг доценти Фатҳулла Абдуллаев «А. Навоийнинг ҳаёти ва ижоди» темасида лекция ўқиди. Лекцияни юздан ортиқ киши мароқ билан эшитди. Ҳаваскорлар улуғ шоир ғазаллари билан айтиладиган қўшиқлар ижро этишди. Шундай тадбирларнинг бўлиб туриши хонадонларни қувонтиряпти ва мамнун этяпти.

АДАБИЁТШУНОСЛАРГА СОВҒА

«Ўқитувчи» нашриёти филология фанлари кандидатлари Ҳ. Ҳамидов, Ш. Абдуллаева ва С. Иброҳимовалар ҳамкорликда яратган «Адабиётшунослик терминлари луғати» китобини босмадан чиқарди. Бу адабиётшуносларимиз учун муҳим аҳамиятга эга бўлган китоб ўзбек тилида биринчи марта чиқарилишидир.

«Адабиётшунослик терминлари луғати»да адабиётга доир муҳим терминларга таъриф берилган. Шунингдек, китобда адабиёт назариясига доир масалаларга ҳам эътибор берилган. Масалан, ғазал ва аруз вазни ҳақидаги маълумотлар шулар жумласидандир.

Тошкент марказий товар-юк станцияси шаҳримиз хўжалигининг йирик объектларидан бири. Бу ерга ҳар куни бепоён мамлакатимизнинг турли бурчакларидан шаҳримиздаги саноат корхоналари, илмий муассасалар учун кўплаб турли хил станоклар, машиналарнинг запас қисмлари, илмий текшириш аппаратлари ва приборлари, шунингдек саноат ва рўзғор моллари ортган ўнлаб эшелонлар келиб туради. Кўпгина халқ хўжалиги аҳамиятига эга бўлган юклар жўнатилади ҳам.

СУРАТДА: Товар станциясига келтирилган янги компрессорлар.

● ҲАВАСКОР БОҒБОН ВА ГУЛЧИЛАР УЧУН

Мева дарахтлари бир жойда 50—60 йил яшаб, 35—40 йил ҳосил беради. Шунинг учун кўчат экиладиган жой пухта ўйлаб танланган ва тайёрланган бўлиши керак. Кўчат ўтқазишдан олдин майдон режаланиб, ўтқазиладиган кўчат оралиқлари аниқлаб олинади. Кавланадиган чуқурлар 70х80 сантиметр кенгликда бўлиб, ернинг устки томонидаги унумдор тупроқ қатламини бир томонга, чуқурнинг тагидаги тупроқни иккинчи томонга олиб ўйиб қўйилади. Кўчат экишда чуқурнинг устки қисмидан олинган тупроқ экилаётган кўчатнинг илдизини кўмиш учун ишлатилади. Шундай қилинганда ниҳол унумдор тупроқдаги озуқа моддаларидан илдизи орқали тўлиқ фойдаланади. Кўчат экишдан олдин эзилган, шилинган синган илдизларни боғ қайчиси билан қирқиб ташланади. Кўчатни экишдан олдин ҳар бир чуқурга 5—6 килограмм чириган гўнг, 200—300 грамм суперфосфат солиб ўғитларни тупроқ билан яхшилаб аралаштирилгандан кейин кўчатни ўтқазиш лозим. Бу пайтда кўчатларнинг илдиз бўғизи яъни пайвандланган жой ер сатҳидан 4—5 сантиметр юқори бўлса бир-икки суғорилгандан кейин тупроқ чўкади ва ер сатҳи билан баравар-лашиб қолади. Илдиз жойлашган ер қатламларида ҳаво қолдирмаслик учун экиш давомида тупроқ бирнеча марта оёқ учи билан босиб зичланади, сўнгра кўчат танасига 20—30 сантиметр баландликда тупроқ уйиб қўйилади. Кўчатлардан ярим метр узоқликда ариқчалар олиниб, кўчатлар тезликда суғорилади. Янги экилган кўчатлар ер шароитига қараб 10—12 марта суғорилади. Кўчатнинг туп ва қатор оралиқлари 3—4 марта 8—12 сантиметр чуқурликда юмшатилади. Кўчатлар экилгандан кейин ер ости қисмини ер устки қисми билан мувозанатлаш ва яхши тутиб қолиши учун новдаларнинг учдан бир қисмини қолдириш керак.

Чунки ниҳолни кўчатзордан кавлаб олишда унинг 40—50 процент илдизи қирқилиб-узилиб ерда қолиб кетади.

Экилган кўчатларнинг қатор ораларида сабзавот экинлари, қулпнай, беда ўстириш мумкин. Ёш дарахтларнинг бир йиллик навдалари пишиб етилиши учун сентябрнинг иккинчи ярмидан суғориш тўхтатилади.

2—4 ёшлик дарахт тупларининг атрофига кузда 5—10 килограмм чиринди, 300—400 грамм суперфасфат солиниб чуқур қилиб чопиб қўйилади ёки бу тадбир эрта баҳорда тупроқни ишлашда ўтказилади. Июнь ойида озуқа тариқасида дарахтларнинг ҳар тупи атрофига 250-300 грамм аммиак селитраси 10—12 сантиметр чуқурликка солиниб, кетидан кўчатлар жилдиратиб, мириқтириб суғорилади. Катта ёшдаги дарахт туплари учун ўғитлаш нормаси бироз оширилади. Мева дарахтларини озиқлантириш учун парранда гўнгидан ҳам фойдаланса бўлади, унинг бир қисми ўзидан 10—12 ҳисса кўп сувда эритилиб 3—4 метр масофага бир челакдан қуйилади.

Катта ёшдаги дарахтлар 4—6 марта суғорилиб, охирги суғориш сентябрнинг биринчи ярмида тўхтатилади.

НИҲОЛ ВА МЕВАЗОРНИ ПАРВАРИШЛАШ

Мева дарахтларининг шохлари куртак бўртиб чиққунча сийраклантириб буталади. Буташда синган қуриган ва шох-шаббаларнинг ичига қараб ўсган, бир-бирига тегиб турган бутоқлар, навдаларнинг ортиқчаси олиб ташланади. Буташ натижасида дарахт шохлари орасидан қуёш нури ва шамол яхши ўтадиган бўлиши керак. Мева дарахтининг кўп йиллик шохларидаги ҳалқали, найзасимон, хивичсимон, шохчаларида гул куртаклари бўлиб, мева пайдо бўлади. Шунинг учун бундай шохчаларни бутамаслик керак.

Арра ва қайчи ишлатганда қирқилган жойда тўнка қолдирмаслик ва яра 2—3 сантиметрдан катта бўлса боғ мойи ёки бўёқ суриб қўйиш керак. Дарахтнинг ердан устки қисмидаги танасида, қуриган пўстлоқ остида кўп миқдорда зараркунандалар қишлайди. Шу кунларда қуриган пўстлоқлар эҳтиётлик билан қириб, бир жойга тўплаб куйдирилади, сўнгра оҳакли сувга бироз соз тупроқ аралаштириб, дарахт танасини ва асосий шохларини оқлаш керак.

Хонадонлардаги атиргул атрофидаги кузда кўмиш учун тортилган тупроқ март ойи охирларида текислаб юборилади. Қатор оралари 5—6 марта юмшатилиб, 18—20 мартагача суғорилади. Шу даврда ҳар бир квадрат метр гулзор 30 грамм селитра, 45 грамм сульфат аммоний билан озиқлантирилади.

Ер шароитига ва ёшига қараб 25—40 сантиметрли бир нечта новда қолдириб кесилади. Шундай қилинганда ҳар йили янги, йўғон новдалар ҳосил бўлиб, гул йириклашиб, сифати бирмунча яхшиланади. Қалинлашиб кетган тупларда 8—10 та бақувват новда қолдирилиб сийраклаштирилади.

Гул ниҳоллари очиб бўлингандан кейин бир йиллик новдаларнинг пастидан 4—5 куртак қолдирилиб кесилса кейинги очилишига ғунчалар тез етилади.

Пайванд қилинган куртаклар бўрта бошлашидан олдинроқ унинг бойланган чипталари билан бирликда ортиқча пайвандтаг ўткир боғ қайчиси билан олиб ташланади. Пайвандтагдан ўсиб чиққан бачки новдаларни ҳам ўз вақтида олиб ташлаш тавсия қилинади. Пайванд қилинган куртакдан ўсиб чиққан новданинг баландлиги 20—25 сантиметрга етганда уч қисмини чилпиб қўйиш зарур. Шундай қилинганда қолдирилган новдадан тезликда янги бақувват новдалар ўсиб чиқиб, бир йил мобайнида кўчатлар яхши шаклга эга бўлади. Атиргул новдаларининг куртаклари яхши бўртиши билан кўчат атрофига тортиб қўйилган тупроқ гуп қатор орасига сочиб, текислаб юборилади.

Томорқа ва бошқа кичик участкаларда барпо қилинадиган мевазорларнинг озуқа майдони катта майдонларда экиладиган мева кўчатларидан фарқ қилмаслиги керак. Чунки кичик участкаларда экилган мева қатор ораларига гуллар ва ҳар хил сабзавот экинлари экилади, улар тез-тез суғорилиб, парвариш қилинади. Натижада кўчатлар яхши суғорилади ва ўғитланади. Қалин экилган кўчатларнинг қатор орасига 3—4 йил ичида қишлоқ хўжалик экинлари экиш амри маҳол бўлиб қолади. Чунки қалин экилган кўчатларнинг шох-шаббалари тезликда ўсиб бир-бирига соя бера бошлайди. Бундай кўчатлар доим танага қараб ўсиб кам ҳосил берадиган бўлиб қолади. Озуқа майдони нормал қилиб экилган кўчатларнинг шох шаббалари эса яйраб ўсади, новда ва шохлар бир-биридан маълум масофада бўлиб, анча йўғонлашади, ҳосил мўл бўлганда ҳам шохлар синмайди.

М. СОБИРОВ,
М. РАЗЗОҚОВ.

АДАБИЙ МЕРОСИМИЗДАН

МИРМУҲСИН ШЕРМУҲАМЕДОВ

ИСЁНКОР ҚАЛБ

Ўзбек халқининг олиб борган озодлик кураши, яратган бой ва салмоқдор маданияти тарихида 1905 йилдан кейинги давр алоҳида ўрин тутади. Инқилобий ҳаракат таъсирида туғилган янги ижтимоий онг тараққиётининг энг жўшқин тарафдорларидан, қизғин курашчиларидан бири, шоир ва ёзувчи, публицист ва журналист Мирмуҳсин Шермуҳамедовдир. Мирмуҳсин Шермуҳамедов номи собиқ Туркистон адабий ҳаётида революцион идеяларнинг туғилиши ва кучайиши билан, Ўзбекистонда совет матбуотининг майдонга келиши ва тараққий этиши билан чамбарчас боғлиқдир. М. Шермуҳамедов ўзбеклар ўртасида етишиб чиққан биринчи революцион журналистдир.

Мирмуҳсин Шермуҳамедов адабиёт оламига 1910 йиллар атрофида келиб кирди ва матбуотда «Фикрий», «Муҳсиний» тахаллуслари билан кўрина бошлади. У дастлаб 1913-14 йилларда кичик лирик шеърлар ёзди, тез орада унинг поэзиясида социал ва гражданлик мотивлари пайдо бўлди.

Кейинроқ шоир ўзининг чуқур халқпарварлик ва ватанпарварлик идеяларини кичик ҳажмдаги шеърларда баён қилиш билан чекланиб қолмай, ўз ўй ва ниятларини амалга оширишда адабий ижодиётнинг бошқа тур ва жанрларидан ҳам фойдаланишга киришади. Шундай қилиб, унинг ижодий фаолиятида жанговар публицистика туғилди. «Бефарзанд Очилдибой» романи яратилди. У Туркистонда чиқадиган прогрессив йўналишдаги матбуотда ҳам ўзининг ажойиб танқидий мақолалари билан қатнашди. Шеърий ижодини демократик, маърифатпарварлик адабиётнинг энг яхши традициялари руҳида бошлаган Мирмуҳсин Шермуҳамедов тез суръатлар билан ўсди, замон нафасини ўз асарларида яхши акс эттириб, қисқа муддат ичида (1913-1917) катта эволюция ясади, ватанпарварлик, демократизм позициясидан кўтарилиб, революцион идеяларнинг ижрочиси даражасига етишди. Бу жиҳатдан революцион шоир Абдулла Авлоний муҳаррирлигида чиққан «Турон» газетасида «Тарихий икки воқеа» сарлавҳали мақоласи («Турон» газетаси, 1917 йил, № 2) характерлидир. Бу мақолада М. Шермуҳамедов ўзига хос ўткир услубда уламолар билан жадидларни танқид қилди, ифлос кирдикорларни очиб ташлаб, улар тузган «Шўройи ислом» ва «уламо» жамиятларини фош этди, уларни жамиятда касаллик тарқатувчи «микрўблар» деб атади. Бу шаддотлик ва «куфр» учун Абдулла Авлоний газетаси тақиқланган, Мирмуҳсин Шермуҳамедов ўлим жазосига ҳукм этилиб, тошбўрон қилинмоқчи бўлсада халқ ғазабидан қўрққан реакционерлар бу ҳукмни 18 ойлик қамоқ жазоси билан алмаштиришга мажбур бўлдилар. Мирмуҳсин Шермуҳамедовнинг ўз тили билан айтганимизда унинг ҳаётида «зўр тарихий фожиа» ҳисобланган бу можарадан дўстлари ёрдамида халос топгач, шу йилнинг тахминан, апрель-май ойларида у Уфа шаҳрига борди ва у ерда туриб қолди. Мирмуҳсин Шермуҳамедовнинг бундан кейинги фикрий тараққиётида, ғоявий жиҳатдан чиниқиб собит ва изчил революционер бўлиб етишувида Марказий Россиянинг кун сайин кучаяётган революцион муҳити, шунингдек қардош татар ва бошқирд халқларининг машҳур жамоат ва маданият арбоблари, талантли шоир ва ёзувчилари муҳим роль ўйнадилар.

Мирмуҳсин Шермуҳамедов Октябрь революцияси ғалаба қозонганида Уфада эди. У бутун куч ва имкониятини ёш Советлар ҳокимиятини мустаҳкамлаш учун сафарбар этди: 1918 йил бошларида ихтиёрий равишда Шарқий фронтнинг 5-армияси сафига ўтиб, жангчи-журналист сифатида фаолиятини бошлади. Бу даврда Мирмуҳсин Шермуҳамедов Оренбург округ фирқа қўмитасининг нашри афкори «Ишчилар дунёси», Шарқий фронт 1-армия штабининг органи «Қизил Юлдуз» кейинроқ эса Буғуруслон шаҳрида «Қизил маёқ» газеталари редакцияларида ишлади. Мирмуҳсин Шермуҳамедов коммунистлар партияси сафига гражданлар уруши даврининг шу оловли йилларида қўлида қурол ва қалам, эгнида шинель билан курашиб юрган кезларда кирган эди.

Мирмуҳсин Шермуҳамедов раҳбарий партия ва совет ташкилотларининг топшириғига биноан 1920 йил 1 февралдан Туркистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг ва Туркистон халқ шўролар жумҳуриятининг органи бўлган илк ўзбек совет газетаси «Иштирокиюн» да муҳаррир сифатида иш бошлайди. Шундан Мирмуҳсин Шермуҳамедовнинг Совет Туркистон матбуотини ривожлантириш йўлида олиб борган самарали ва шарафли кураш йўли бошланди.

Мирмуҳсин Шермуҳамедовни ўзбек совет журналистларининг отаси деса бўлади.

1929 йил 4 августда Мирмуҳсин Шермуҳамедовнинг фожиона бевақт вафот этиши муносабати билан Ўзбекистон Коммунист (большевиклар) партияси Марказий Комитети томонидан эълон қилинган таъзияда қуйидаги сўзлар ёзилган эди.

«Ўзбекистоннинг эски, чинакам инқилобчиси, Туркистон уруш жабҳасининг биринчи ўзбек қизил солдати, большевиклар матбуотининг биринчи интернационалист ўзбек муҳаррири ўртоқ Мирмуҳсин Шермуҳамедовнинг вақтсиз ва фожиали тасодиф орқасида кураш майдонини қолдириб кетишига ўзининг қаттиқ таъзиясини баён қилади ва бутун инқилобий содиқ ва фидоий кучларни комфирқа байроғи тагига тўпланиб, яна ҳам шиддатлироқ курашга ва у ишлаган ишни охирига етказишга даъват этади» («Қизил Ўзбекистон», 1929 йил, 9 август, № 184).

Ғулом КАРИМОВ,
Филология фанлари доктори, профессор

Сўзлама

Эй кўнгул, хайру жафодин сўзлама,
Ул нигори бевафодин сўзлама,
Эски мулло, кейса бойин олдида
Ихтироъ Евруподин сўзлама.
Кимса кийса оқ чужум одам эмиш,
Салласи силлиқ балодин сўзлама.
Уз муҳаббат риштасини эй кўнгул,
Бемурувват ошнодин сўзлама.
Кимки ўз қорнига хизмат айласа,
Ул каби баднафс намодин сўзлама...
Бўлди шунча мол-мулини соҳиби
Хайриятсиз юз киёдин сўзлама
Энди кел ёлғондаги ҳозиқлара
Сеҳр ила берган шифодин сўзлама
Ўн тийинлик дорига беш сўм олан
Ул табиби бедаводин сўзлама.
Қисқа этгил ҳасратингни чўзма кўп,
Чунки ҳақсиз ихтиродин сўзлама.
Рўзойи моҳи шариф кирди букун
Кўбда фикрий муддаодин сўзлама.

«Туркистон вилояти» газетаси,
1914 йил, 56-сон.

Адабиёт

Соқий, ўзининг ташнага сунғил аёғ,
Хасратимиз кўп эди, куйди димоғ.
Йўлни қоронғу босадур йўқ чироғ,
Илгима кел, ёз қаламим келди чоғ
Очти кўринг кўзларини, қилди соғ
Эчкини жон қайғуси, қассобни ёғ.

Оҳ кўзим, йиғла Ватан ҳолиға,
Ота ўғил халқни жанжалиға,
Ўзбеки нохондани иқболиға,
Эски тароқ муллони соқолиға,
Кўзларини очти кўринг, қилди соғ
Эчкини жон қайғуси қассобни ёғ.

Биби она очан сешанбажон
Шайхингиз ва шайҳаси бўлсин омон
Хотину-қиз ҳар куни солсун жалон
Хўб мўралар махзуму махзумчахон
Кўзларини очти кўринг, қилди соғ.
Эчкини жон қайғуси, қассобни ёғ.

Қолмади орқангда юриб бир мирим
Тошни қил танга кўрай ё пирим
Хастаману ақча билан йўқ бирим
Аптекамиз—кампиру, дору—ирим
Кўзларини очти кўринг, қилди соғ
Эчкини жон қайғуси, қассобни ёғ.

Кийганимиз яхтагу, кўкрак очуқ,
Белбоғимиз ёнбошимизда сочуқ,
Мадрасалар ҳайфкадур олачуқ,
Билки мударрис — ҳама эски қочуқ,
Кўзларини очти кўринг, қилди соғ
Эчкини жон қайғуси, қассобни ёғ.

Аъламу мутфи ҳама фатвофуруш,
Зоти шариф дерки кўпайсун уруш
Ман на қилай йиғламайин ақлу хуш
Барча бу ишларга ҳамоно хомуш
Кўзларини очти кўринг, қилди соғ
Эчкини жон қайғуси, қассобни ёғ.

Оч юрур кўчада ўксиз етим,
Кимсаси йўқ, ўғлига қўймас лайим,
Ушбу тағофулни кўриб, ё Карим
Телба бўлур одам ақли салим
Кўзларини очти кўринг қилди соғ,
Эчкини жон қайғуси, қассобни ёғ.

Ҳужра нишин толибу илми адаб,
Ишқи мажози ила фарзанд талаб,
Нега замон беҳуда туфроқ ялаб,
Қолди маориф суйидин ташна лаб
Кўзларини очти кўринг, қилди соғ,
Эчкини жон қайғуси, қассобни ёғ.

Масжиду минбардан аҳли тамиз,
Тарки қилинг хутбани дўсту азиз
Усто Худойберди на ўғлига сиз
Беҳудадин беҳуда қилманг ситез
Кўзларини очти кўринг, қилди соғ
Эчкини жон қайғуси, қассобни ёғ.

«Туркистон вилояти» газетаси,
1914 йил. 19-сон.

*Қисқартиб босилди.

Мирмуҳсин рус маданияти ҳақида

«Русия лисони ушбу замонда кўп фойдалик бўлиб, Русия тилин билганлар тобора тараққий топиб, ишлари жуда яхши бўлмоқлари кўринур. Хусусан ушбу асрда Русия тилин билмоқ ҳар биримизга зарурдир...»

(Мирмуҳсин—Аҳволимизга бир назар. «Туркистон вилоятининг газетаси», 1914, 23 февраль, №7).

«... замонға мувофиқ улум ва фунунға тарғиб ва ташвиқ қилурға лаёқатлик жадид (янги) китоблар, румонлар, театру мажмуалари, адабиётлар мутолаа айласак налар бўлур эркан... Ҳамватанимиз бўлган Русия забонини адабиёти бирлан қўшиб билмакка ҳаракат айлаб феъвиятга чиқарсак, баҳраманд ўлсак, ҳар бир мушкилотимизни ҳал айласак. Энди хоби роҳатни вақти битган, тиришмоқ, илм истамак, замонча тебранмак, замонға мувофиқ ҳаракат қилмоқ даври келгандир».

(Мирмуҳсин—фаръёд. «Туркистон вилоятининг газетаси», 1914, 3 апрель, №27).

Мактаб ва маориф ҳақида

Бойлар ва бойлар тарафдори ҳукуматлар ишчи камбағал халқни умми-саводсиз қолдиришни ўзларининг буюк вазифаларидан санайлар. Ишчи камбағал нодон қолса унинг нодонлиги, онгсизлиги орқасида бойларнинг топиши ўсади. Бойлар ҳукуматининг босқон ўринлари маҳкамлана боради.

Шўролар ҳукумати ишчи камбағал халқ болалари учун мингларча ўрта, бошланғич, юқори мактаблар очиб бериш билангина кифояланмай, бутун пролетариат Русиясинда уммиликни (саводсизликни) битириш чорасиға киришди.

Ўқиш ёзишни билмаган, шунинг орқасинда «обивателлик» руҳиндан чиқаолмоғон Туркистон кўпчилигини ўқиш-ёзишга ўргатиш, уларни билимли этиш ҳар бир саводли кишининг энг муҳим вазифаси. Буни ижтимоий революция талаб этади.

(«Қизил байроқ» газетаси,
1921 йил, 31 январь, 21-сон).

Партия сафининг софлиги ҳақида

Бир турли тип бор. Алар мансаб қуллари. Улар ҳар бир ўринға мансаб учун тиқиладилар, ҳар бир ишни мансаб учун ишлайдилар. Мана бу типни мансабпараст дейдилар... Алар энг қабоҳат, энг виждонсиз кишилардир. Алар ўзларини каттароқ ўринға сайлатмоқ учун гуноҳсиз кишилар устидан ёлғон, мантиқсиз, аҳмоқона отводлар беришга, энг тоза кишиларни булғатишға қадарли журъат этадилар. Бир гуноҳсиз кишининг халқ ичинда ҳақоратланувидан лаззатланадилар. Бу типдаги кишилар шу қабоҳатликлари устига ўзларини яна «ҳақиқий коммунист» этиб кўрсатадилар. Бундайин кишиларни фирқа ишларигагина эмас, балки шўро ишларига ҳам қатнаштирмасликқа, супуриб ташларга керак.

Фирқа олий, фирқа буюк. Фирқанинг буюклигини англарға керак. Фирқада ҳеч бир лаёқатсиз киши бўлмасун. Фирқа сафини тозалаш учун ҳалиги типдаги «банда»ларни марҳаматсиз суратда фирқадан кувларға керак. Алар меҳнаткашларнинг революциядан олажак насибасига туз сепиб қўйиб ўтирмасинлар.

ДЎСТИМ ХОТИРАСИ

(МИРМУҲСИННИНГ ДУСТИ БОШҚИРД ШОИРИ САЙФИ ҚУДАШ ЭСДАЛИКЛАРИДАН).

Мен уни биринчи маротаба «Олия» мадрасасида учратдим. 1916 йиллар эди.

Мана орадан 50 йил— ярим аср вақт ўтиб кетибди. Лекин барваста, узун бўйли, жиддий мулоҳазали ўзбек йигитининг қиёфаси ҳозир ҳам шундайгина кўз ўнгимда...

Мадраса чор Россиясида яшовчи мустамлака халқлари дўстлигини ёрқин ифода этган марказлардан бирига айланган эди. Унда Татаристон ва Бошқирдистонда, Ўрта Осиё ва Кавказда яшовчи саккиз миллатнинг болалари таҳсил олар эдилар.

Татар тадқиқотчиси Шоҳид Ахмадиев ўзининг «Олимжон Иброҳимов» номли мақоласида «Большевиклар «Олия мадрасисида революцион тарғибот ва ташвиқотни авж олдириб юбордилар. Улар яширин мажлислар ўтказар, революцион адабиётлар тарқатар эдилар»,— деб тўғри ёзган.

«Олия» ҳаммамиз учун ҳам кўп нарса берди. Унинг аҳамияти кейинроқ яна ҳам равшан маълум бўлди. Ҳозир қозоқлар, қирғизлар унинг тарихи билан яқиндан шуғулланмоқдалар. Ҳали жуда кўп миллатлардан текширувчилар келадилар ва унинг тарихини излайдилар...

Мен яқинда шу мадрасанинг собиқ талабаси Мўминжоннинг «Турмуш уринишлари» китобини ўқиб қолдим. Унинг мадраса ҳақидаги айрим фикрларига қўшила олмайман. Биз ҳеч вақт беш вақт номоз ўқимаганмиз. Шогирдлар асосан русча ,европача кийинишарди, соч қўйишарди. Ахир оркестр бор эди, ҳатто!

Мирмуҳсин «Олия»да икки қиш ўқиди. У бу даврда Ғафурийнинг қудаси Усмоннинг уйида татар журналисти Хайринос Ғайсин билан бирга квартирада турди. Мен уларникида тез-тез бўлиб турардим. Квартираси анча қулайгина, тинч эди.

1917 йилдаги Мирмуҳсин номи билан боғлиқ даҳшатли воқеани менга Мўминжон ёзиб юборди. Уни тунда қочиришгач, тўғри Уфага келди, сўнг Туркфронтга большевик бўлиб кетди.

Мирмуҳсин мендан бир таҳозир пастда, 1916—1917 йилларда ўқиди. У Уфадан кетгандан кейин биз ўзаро хат ёзишиб турардик. Унинг революция ишига кириб кетишида Олимжон Иброҳимовнинг шубҳасиз таъсири бўлди. Биз қаламкаш ёшларнинг ҳаммамиз каби унинг ҳам Олимжон билан муносабати жуда яхши эди. Мирмуҳсиннинг деярлик ҳамма хатларини 1937 йилгача авайлаб сақлаб келдим. Лекин 1937 йилда Олимжоннинг хатлари билан бирга ҳаммаси нобуд бўлди. Оғир пайт эди...

Мирмуҳсин Уфада пайтида унинг жуда кўп мақола ва ҳикоялари Оренбургда нашр этилиб турган «Шўро» журналида босилиб чиқди. «Шўро» ва унинг редактори Ризо Фахриддинга бошқалар қандай қарайди билмайман-у, лекин менимча, уни буржуа журнали, редакторини эса тараққиёт душмани деб аташга сира ҳам асос йўқ. Бизда ва Ўрта Осиёда ўз замони эътиборида Ризо Фахриддин каби иккинчи бир йирик олимни учратиш қийин. У араб, форс, рус тилларини мукаммал биларди. У революциягача Россия география жамиятининг аъзоси эди. Унинг журналида Умар Хайём, Пугачёв, Дарвин (қаранг, диапазонни!)— ҳамма нарса бор эди...

Мирмуҳсиннинг шахсияти ҳақида ҳам икки оғиз гапиришни ўринли деб ўйлайман. У ҳамма нарсага қизиқувчанлиги дадил ва қатъийлиги билан бошқалардан ажралиб турарди. У жуда актив, шу билан бирга чўрт кесар эди.

Мирмуҳсиннинг жўшқин фаолияти, журналистик ва бадиий мероси ўзбеклар каби биз бошқирд ва татарлар учун ҳам қимматли. У биз учун ҳам кўп хизматлар қилди. Менинг хотирамда эса у ҳақиқий дўст, чинакам инсон, изчил большевик, ҳассос қаламкаш сифатида қолган.

Сайфи ҚУДАШ,
Бошқирдистон халқ шоири.
Уфа, 1966 йил 30 март.

Материалларни Тошкент Давлат университетининг аспиранти Б. ҚОСИМОВ тайёрлаган.

Ер шаридан хабарлар

«50 МАРКА ИШЛАБ ОЛИШНИ ИСТАЙСИЗМИ?»

ГФРДА ЖОСУСЛИК

«Енгил журналистика ишига студент керак». Кильскдаги университет филология факультетининг студенти Грицка бу эълонни ўқиши билан дарҳол газетада кўрсатилган адрес бўйича кетди. Ой сайин 50 марка бериш ҳақидаги ваъда унинг камбағал бюджети учун ёмон бўлмасди, албатта. Студент керакли уйни топганидан , кейин у ернинг редакция эмас, балки конституцияни муҳофаза қилиш бошқармасининг маҳаллий бўлими эканлигини билганидан кейин нақадар ҳайратланганини кўрсангиз эди. Бу ерда ундан студентлар Социалистик союзининг аъзоси бўлиб олишни, союзнинг йиғилишларига қатнашиб туришни, унинг актив аъзоларини суратга туширишни, уларнинг нутқлари ҳақида ахборот бериб боришни, уларга иснод келтирувчи маълумотлар тўплашни талаб қилдилар. Грицканинг «енгил журналистикадаги иши» ана шулардан иборат эди.

Пировардида ёлланган студентни виждон азоби қийнай бошлади. У йиғилишда синфдошлари олдида сўзга чиқиб, ўзининг «иши» ҳақида гапириб берди. Шу ернинг ўзида кутилмаганда ёлғиз Грицкагина эмас, балки университетнинг бир қатор бошқа студентлари ҳам охранканинг яширин айғоқчилари эканлиги аниқланди. Студентлар Социалистик союзи референтининг хабар беришича, студентлар кетидан баъзи ўқитувчилар, шу жумладан университетнинг икки профессори ва икки доценти ҳам жосуслик қилиб келганлар.

Бу университетдагиларни қаттиқ ғазаблантирди. Ҳатто университет ректори профессор Герре ўз шогирдларининг туйғуларини тўла англаётганлигини айтди. Ректорнинг қайд қилиб кўрсатишича, Бонн охранкасининг иш усули нацизм вақтидаги усуллардан сира фарқ қилмайди. Бироқ Кильск университетида бўлиб ўтган бу воқеа Ғарбий Германия сиёсий ҳаётида мустасно бир воқеа эмас. Аслида ҳозир бутун мамлакат конституцияни муҳофаза қилиш бошқармасининг тармоқлари ҳамда кўплаб собиқ нацистлар иш олиб бораётган сиёсий жиноят полицияси билан қуршаб олинган. Хабардор қилиб турувчи органлар айниқса касаба союзлари ва ишчиларнинг бошқа шу каби ташкилотларига алоҳида эътибор бермоқдалар.

Яқинда Майнцда Германия Компартиясининг тақиқланишини тугатиш учун кураш олиб бораётган жамиятнинг матбуот конференцияси бўлиб ўтди. Бу жамият раҳбари руҳоний Симановский матбуот вакилларига Бонн сиёсий охранкасининг иш усуллари ҳақидаги ҳужжатларни топширди. Бу ҳужжатларда конституцияни муҳофаза қилиш бошқармаси ёллаган ёки ёллаш учун уринган 20 га яқин киши ҳақидаги далиллар бор. Улар ишчилар ташкилотларининг ишлари ҳақида яширин маълумотлар бериб туришлари керак бўлган. Уларнинг ҳаммасига бир хил юмуш — ўз ўртоқлари кетидан жосуслик қилиш, улар ҳақида маълумот тўплаш топшириғи берилган эди,— деди Симановский.

Ялпи равишда ўзаро бир-бирини пойлаш ва жосуслик қилиш рейн давлатида турмуш қоидасига айланмоқда.

Э. МНАЦАКАНОВ,
(АПН).

Япония Социалистик ва Коммунистик партияларининг ҳамда касаба союзлари бош Советининг чақириғига биноан минглаб меҳнаткашлар АҚШнинг Японияни Американинг ядро базасига ҳамда Вьетнамдаги агрессияда форпостга айлантириш планларига қарши норозилик исҳор қилиш учун намойишга чиқдилар.

СУРАТДА: полиция намойишчиларни ҳайдамоқда.

(ТАСС фотохроникаси).

ГРЕЦИЯДАГИ ВОҚЕАЛАРГА ДОИР

Хунта ҳақиқатдан қўрқади

Австрия Коммунистик партиясининг Марказий органи «Фольксштимме» Том Папаснинг мақоласини босиб чиқарди. «Новости» матбуот агентлиги (АПН) ана шу мақоланинг қисқартирилган таржимасини газетхонлар диққатига ҳавола қилади.

Ҳарбий Хунта Грециянинг умумий ҳаётини қандай даражада бостираётганлигини билмоқчи бўлган киши бу ерда бўлган давлат тўнтаришидан кейин тақиқланган ташкилотлар рўйхатини ўқишининг ўзи кифоя. Олдимизда «Элефтерос козмос», («Озод дунё») газетаси. Газета саҳифаларидан бирида: «Бош штаб бошлиғининг буйруғига биноан 279 та сўл ташкилот тақиқланди» деган сарлавҳа кўзга ташланади. Биринчи қарашдаёқ Грецияда 279 та сўл сиёсий ташкилот мавжудлигига киши ишонгиси келмайди. Аммо, «Элефтерос козмос» бу ташкилотларнинг тўлиқ рўйхатини эълон қилган.

Рўйхат сиёсий бирлашмалардан бошланган. «Халқаро кескинликни юмшатиш ва тинчлик учун кураш Греция комитети» рўйхатдан биринчи ўрин олган. Бундан кейин «Халқаро кескинликни юмшатиш ва тинчлик учун кураш ишчилар бирлашмаси», «Бертран Рассел ассоциацияси» ва бошқа ташкилотлар ёзилган. Кўриб турибмизки, Грециянинг бош штаби тинчлик учун курашувчи ташкилотлар рўйхатини ғаразгўйлик билан эълон қилган, албатта. Булардан кейин касаба союзлар рўйхатга олинган. Ўнлаб номлари ёзилган касаба союзлар ташкилотлари орасида «Салоник шаҳар сартарошхоналар касаба союзи» ва бошқа касаба союз ташкилотлари бор. Биз бу рўйхатлар орасида «Иккинчи жаҳон уруши даврида Германия оккупациясига қаршилик кўрсатган курашчилар ташкилоти» ни ҳам кўрдик. Лекин бу билан рўйхатлар тугамайди. Рўйхатга Пирей кварталларидан биридаги гўзаллик салони, Афина халқ мактабининг ота-оналар совети, сил касаллигига мубтало бўлган кишиларнинг Миллий союзи, Салоник шаҳридаги футболчилар клуби, инвалидлар ва беморлар кассасининг пенсионерлари бирлашмаси ва бошқа ташкилотлар киритилган.

Кафе ёки катта хонадами, гўзаллик салони футболчилар клуби ёки ота-оналар совети йиғилишидами, қаердаки кишилар тўпланса хунтанинг кўзига бу ерда хавф бордек бўлиб кўринади. Унинг фикрича, бу ерга йиғилганларнинг кўпчилиги ҳукуматга қарши гапираётгандек туюлади. Номлари рўйхатга ёзилган ташкилотлар сўллар эмас.

Тақиқлашлар, узоқ муддатли қамоқ ва канцлагерларга сургун қилиш дағдағаси ҳақиқий сўл ташкилотларнинг фаолиятини тўхтата олмайди. Афинада чиқаётган легаль газеталар билан бирга нолегаль матбуот ҳам тарқатилмоқда. Масалан, тақиқланган сўл демократик партия ЭДА органи «Авги» газетасининг бир неча сони босилиб чиқди. Греция Коммунистик партиясининг «Забт этилмаган Афина» газетаси ўртача ойда бир марта чиқиб турибди. Ҳамма ёқда фашизм кезиб юрган бир шароитда ҳарф терувчилар топиш ва босилиб чиққан нолегаль матбуотни тарқатиш қанчалик азоб-уқубатли эканлигини тушунган кишилар ана шу газеталарни босиб чиқараётган одамлар мардлигини, аҳолининг бирдамлигини юқори баҳолайди. Халқнинг бирдамлиги бўлмаганда эди, редакциялар шу заҳотиёқ йўқ қилинарди.

Нолегаль адабиётлар билан бир қаторда грекларнинг цензурага бўйсунмайдиган ахборот тарқатувчи яна бошқа манбалари ҳам бор. Бу соҳада «Ҳақиқат овози» радиостанцияси омма орасида кенг тарқалган. Бу радиостанция орқали грек халқи билан бирдамлик халқаро ҳаракат тўғрисидаги хабарлар эшиттирилади. Қаршилик кўрсатиш курашчилари ўзларининг ёлғиз эмасликларига, унутилмаганликларига ишонадилар. Бу эса уларни руҳлантирмоқда ва адолатли курашларида мадад бўлмоқда.

СОВЕТ КИШИЛАРИНИНГ ҲАЁТИ ВАТАНДОШЛАР КУЗИ БИЛАН. Будапештликлар МТИ телеграф агентлигининг фотомухбири Иштван Бари асарлари кўргазмасини томоша қилмоқдалар. Экспозиция «Сибирь, Сибирь...» деб аталади.

МТИ—ТАСС фотоси.

ҚАШҚАДАРЁ ОБЛАСТИ. Китоб вино заводи 28 номда вино ишлаб чиқармоқда. 1965 йили Тбилисида бўлиб ўтган виноларнинг халқаро конкурсида заводнинг «Ширин» ва «Вассарга» номли винолари олтин медаль билан мукофотланди. Завод йилига 7,5 минг литр вино тайёрламоқда.

Будапештнинг ер ости йўли

1970 йил 4 апрель — Венгрия Халқ Республикаси озод қилинганлигининг 25 йиллиги куни Будапешт ер ости йўллари қурилишининг биринчи навбати ишга тушиши билан нишонланади. Ер ости метросини қураётган Будапештдаги йигирма беш корхона вакиллари зиммаларига ана шундай мажбурият олдилар. Бу мажбурият яқинда Будапештда имзо чекилган шартномада ўз ифодасини топди.

Кейинги вақтларда Венгрияда ер ости йўллари қурилишига қизиқиш кучайиб бормоқда. Ҳафта сайин бу ҳақда газеталарда ёзилиб, радио орқали эшиттирилади, телевизорларда кўрсатилади. 50-йилнинг бошларида киришила бошлаган Будапешт метроси эндиликда ниҳоясига етиб қолди. Туннелнинг биринчи навбати қуриб битказилди. Совет Иттифоқидан эскалатор жиҳозлари ортилган биринчи транспортлар етиб келди, ётқизилган янги йўлдан биринчи совет метро вагонлари синовдан ўтказилади. Ер ости станциялари ҳам тугалланай деб қолди.

Қурилишнинг бош инженери Карой Шавош бизни келгусида қуриладиган метро билан батафсил таништирди. Шаҳар харитасида бўлажак метро қурилиши кесишган жой икки қалин чизиқ билан белгиланган. Улардан бири шарқдан ғарбга қараб, иккинчиси шимолдан жанубга томон йўналган. Ҳозирча биринчисини ҳаётга татбиқ этишмоқда. Метрополитеннинг бу чизиғи Кёбаня ишчилар районидан бошланиб, Шарқий вокзал ёнидан ўтади, сўнг шаҳар маркази орқали Дунай билан кесишади, ундан сўнг транспорт узели Буда-Москва майдонидан ўтиб пойтахтнинг жанубий вокзалига келиб тугалланади. Унинг узунлиги ўн километрдан ошмайди. Ҳозирча фақат Шарқ-Ғарб линиясининг биринчи навбати тайёрланмоқда. Шаҳар марказидан ташқарига ҳозирча бошқа йўл йўқ. Қазиш ишчилари Дунай ўзани ости тупроқларини ўйишдан бошланади. Ҳали жуда кўп ва мураккаб ишларни бажариш керак.

Карой Шавош қурилишни кўришга таклиф қилди. Шарқий вокзал ёнидаги Барошша майдонидан ишчилар лифти орқали ўттиз метрлик чуқурликка тушдик. Метронинг биринчи навбатидаги етти станциянинг бири бўладиган ер ости залидан икки томонига бутунлай тайёр тоннеллар кетади. Тоннеллар олти ярим километрга чўзилади — биринчи навбат қурилиш узунлиги шундай, ҳозир улар из ётқизувчиларни кутишмоқда.

Биринчи навбат йўлларида 44 вагон қатнайди. Поезднинг ўртача юриш тезлиги 33 километр бўлади. Станциядан ҳар бир ярим минутда вагонлар қатнаб туради. Поезд биринчи навбатда максимал даражада соатига 48 минг йўловчини ташиб туради деб айтди, бизга Карой Шавош.

Станцияларнинг безатилишига келганда, улар ташқи жиҳатдан Москва ёки Ленинград метролари безагидан гамомила фарқ қилади. Венгер лойиҳачилари архитектуранинг йиғма архитектура усулидан воз кечдилар.

Барча станциялар, деди қурилишнинг бош инженери, бир-бирига ўхшамаса-да, ягона архитектура усулида қурилади. Бу усул мавжуд ер ости қатнов магистралларини кесиб ўтишни архитектура жиҳатидан ҳал этиш масаласига ўхшаб кетади. Уларга нисбатан паст шиплар, тўғри текис йўллар характерлидир.

Станциялар тайёр бўлганда, деб мулоҳаза юритади Карой Шавош, биз уларнинг янги Будапешт усули ҳақида гап юритишимиз мумкин, чунки уларда жаҳон мамлакатларнинг қурилиш тажрибалари ҳисобга олинган бўлса-да, улардаги ҳеч бир метрополитенга ўхшамайди, фарқ қилади.

Шарқий-ғарбий йўли 1973 йилда тўла ишга туширилади.

Анатолий СЕМЕНОВ,
ТАСС мухбири.
Будапешт.

ШОИРГА БАҒИШЛАБ

Шу кунларда Иттифоқимиз бўйлаб мутафаккир Навоий туғилган кунининг 525 йиллиги катта тантана билан нишонланмоқда. Яқинда Тошкентдаги Аброр Ҳидоятов номли 14-ўрта мактабда ҳам шоирга бағишланган конференция бўлиб ўтди.

10-«А»синф ўқувчиси Махсума Маҳмадаминова «Навоий барҳаёт» деган темада доклад қилиб, унинг дўстлик, вафо, садоқат, ватанпарварлик, фаровонлик фикрлари ҳақида сўзлади. Сўнгра ўқувчилардан М. Азимова, Х. Абдуллаев, Ж. Орипова ўзларининг шоирга бағишланган шеърларини, М. Маҳмадаминова, А. Аҳмедова, Г. Қодирова, Д. Тўлагановлар Навоийнинг бир неча шеърларини ёддан ифодали ўқиб беришди.

Кечанинг иккинчи қисмида мактаб ўқувчилари Иззат Султонов билан Уйғун ҳамкорлигида яратилган «Алишер Навоий» драмасидан катта парча кўрсатишди. Айниқса 10-синф ўқувчиларидан Ф. Маннопов, А. Мирзаҳмедов, А. Баҳромовлар Навоий, Хондамир, Мансур ролларини маҳорат билан ўйнадилар. Кечанинг бадиий қисмида мактабда ташкил этилган «Ғунча» ашула ва рақс ансамбли ўзларининг тайёрлаган рақс ва ашулалари билан тўпланган пионерлар, комсомоллар ва залда йиғилганларнинг дилларини беҳад ҳурсанд қилдилар.

А. НАБИЕВ.

БУГУНГИ ТОШКЕНТ

Суратда: Ш. Руставели кўчасида.

ЁШЛИГИНГ ЎЗ ҚЎЛИНГДА

Мен баъзида айрим одамлардан «пенсияга чиқишим билан соғлигим ёмонлашди» деган гапларни эшитаман.

Бунинг сири нимадайкин? Бу биз врачларга аниқ. Чунки меҳнатга ўрганган одам бирданига тинчиб қолиб, соғлигига путур етади.

Тажриба шуни исбот қиладики, мускуллар беҳаракат бўлса, кислородни жуда кам талаб қилади. Кислород талаб қилинмади дегани ҳаёт учун керак бўладиган хужайралар озуқа билан етарли таъминланмайди деганидир. Натижада инсон баданидаги хужайралар кексаяди, ишдан чиқади. Кислород етишмаслиги сабабли нерв хужайралари нобуд бўлади, уларга хусусан ёмон таъсир қилади бу ҳолат.

Инсон ўз соғлиги ҳақида ҳар куни ўйлаб, шу учун бир неча дақиқасини аямаса бу билан ўзининг умрини узайтиради, саломатлигини тиклайди. Масалан шахсан мен кўп йиллардан бери ҳар куни эрталаб зарядка қиламан. Ундан кейин бирнеча юз метрли масофага югураман, ўзимни тетик, бардам ҳис қиламан.

Фойдали меҳнат, жисмоний машқлар, очиқ ҳавода сайр қилиш, баданни чиниқтириш, кун тартибига риоя қилиш, вақтида дам олиб, вақтида овқатланиш — буларнинг ҳаммаси умрни узайтиради.

Гёте бир ўртоғи вафот этгандан сўнг, мана шундай деган эди. «Инсон шу қадар ноқобил мавжудотки, узоқроқ яшаш қўлидан келмайди».

Машҳур шоир ва натуралистнинг бу гапларида жон бор. Чунки у 19 яшарлигида бир ўлимдан қолган. Ўпкасига қон қуйилган эди, 21 ёшга борганида шундай асаб касаллигига йўлиққанки, унинг тузалишига ҳеч ким ишонмас эди. Сал нарса тиқирласа ҳам, ўзини тутолмай асабланиб қолар, тез-тез хушидан кетар эди. Бироқ у касалликка таслим бўлмади. Ўз организмини синчиклаб ўрганиб, уни чиниқтира борди. Инсоннинг соғлиги фақат унинг ўзигагина боғлиқ экан деган хулосага келди.

Инсон севган иши билан шуғулланса, жисмоний машқ қилса, умуман ҳаракат унга севинч бахш этади. «Хурсандчилик эса инсоннинг ҳиссётини оширади, бефарқликни йўқотади, кўнгилни кўтариб, бардам қилади». Бу сўзларни машҳур физиолог олим Иван Петрович Павлов айтган эди.

Аксинча салбий ҳиссиёт эса, кишининг асабини бузади, ҳаётини қисқартиради. Чақмачақарлик, безорилик каби нарсалар одамни хафа қилибгина қолмай, ҳаётининг қайтариб бўлмайдиган дақиқаларини заҳарлаб қўяди.

Биродарлар, бир-бирингизни эҳтиётлашга, ардоқлашга ўрганинг. Хушмуомалалик ва табассум инсон учун жуда фойдали нарсалардир. Мен буни медик сифатида аниқ биламан. Бу кишига ёқимлиликкина бўлиб қолмай, соғламлик учун ҳам зарурдир. Умрни узайтира билиш — бу уни қисқартмаслик демакдир. Вақтингиз ҳамиша чоғ бўлса, фаолиятингиз фойдали бўлса, узоқ умр кечирасиз.

Мана шу оддий «рецепт» ҳамма учун тааллуқлидир.

Кексайишнинг сабаблари нимада? Унинг олдини олиб бўладими?

Бу саволлар аллақачонлардан бери инсониятни қизиқтириб келади. Кексайиш ҳақида икки юзлаб гипотеза, ҳатто кексайиш назарияси ҳам бор. Бу билан геронтологлар шуғулланади. Геронтология биологларнинг ютуқлари ва камчиликларини ўрганадиган, кексайиш жараёни қоидаларини текширадиган фандир.

Совет геронтологлари кексайиш ҳақида қандай фикрдалар, дейилган савол туғилади. Улар шундай фикрдаларки, кексайиш бу секин-аста ривожланиб борадиган жараёндир. Бу жараён пайтида инсон организмида вақт ўтиши билан турли ўзгаришлар вужудга келади, организм янги шароитда янгича яшашга мажбур бўлади.

Геронтология қандай ютуқларга эришди? Умрни узайтириш мумкинми?

Ёшликни қайтариб берадиган ҳеч қандай дори-дармон йўқ. Бу нарса ҳозирча эртаклардагина мавжуддир. Бироқ геронтологлар бирмунча ютуқларга эришишга қодир бўлишди. Медицина кексаликнинг сабабларини очиш остонасида турибди.

Мен ўзим ишлаётган институт ишлари ҳақида қисқача гапириб бераман.

СССР Фанлар академияси қошидаги Геронтология институти Киевда бўлиб, бу Европадаги кексалик ва умр узайтириш масалалари билан шуғулланаётган энг йирик марказ ҳисобланади. Уни институтлар институти дейишади. Бу ерда медицина соҳасидаги энг йирик мутахассислардан физиологлар, иммунолог, биохимик, терапевт, невропотолог ва эндокринологлар шуғулланишади.

Патофизиология бўлимида атеросклероз ва ёш улғайишининг ўзаро боғланиши юзасидан иш олиб борилади. Қон томир системасининг кексайишига қарши самарали тадбирлар кўриляпти.

Йил ўтиши билан инсон организми ўзгариб боради. Шунга қарамай организмнинг кўпгина системаси эскича қолаверади. Ана шу механизмлар физиология лабораториясида ўрганилади. Лабораторияда олинган дастлабки натижалар шуни кўрсатадики, кексалик бу сўниб бориш эмас, бу кураш, умидсизликка тушиб бўлмайдиган биологик жараёндир.

Иммунология лабораториясида кексайиб бораётган организмни ҳимоя қилиш устида иш олиб борамиз. Бунда инсон баданидаги хужайраларнинг активлиги ўрганилади.

Академик Богомольц препарати, новокаин кабилар кексаликнинг олдини олишда жуда яхши ёрдам беряпти. Шунингдек институтда ихтиро этилган «Вигерин» витамин комплекси ҳам кексаликнинг олдини олишда яхши натижалар беряпти.

Бу дори-дармонлар кексаликнинг олдини олишдаги бирдан бир йўл эмас албатта. Булар қатори институтда ҳаракатлар режими, жисмоний активлик каби кексаликдан ғолиб келадиган манбалар ҳам синчиклаб ўрганиляпти.

Кексаликка қарши курашишни вақтлироқ бошлаш керак дейишади. Шу сабабли ҳам Совет геронтологлари аҳолининг гигиеник саводини тобора оширишга ҳаракат қилишади. Ҳозир бизда кўпчилик чекишнинг, ичишнинг ва керагидан ортиқ овқат ейишнинг қанчалик зарарлигини яхши билади. Чекишни ташлаган ҳар битта одам, соғломлик группасига ёзилган ҳар бир киши бу биз геронтологларни ниҳоятда севинтиради. Чунки бу нарсалар оммовий умр узайишига қўшилган кичик ҳисса, биз учун муҳим ғалабадир.

Бу иш билан шуғулланар эканмиз, аҳолининг ёшини ҳисобга олиб жуда катта рўйхат ўтказдик. Совет Иттифоқида истиқомат қилаётган 80 ёшдан ошган одамларни алоҳида рўйхатга олдик.

Бу рўйхат жуда қизиқарлидир. Илгарилари одамлар фақат Кавказдагина узоқ умр кечиришади, дейилган фикрлар бўлар эди. Мазкур рўйхатдан сўнг аниқландики, Совет Иттифоқининг турли жойларида одамлар узоқ умр кечиришар экан. Масалан юз ёшга кирганлар ҳисоби бўйича Полтавшина Абхазия билан мусобақалашса бўлади. Умуман мамлакатимизда эса бир неча юз минг одамлар 90 ёшдан ошишган. Улар орасида колхозчилардан тортиб ишчилар, хизматчилар ва олимларгача бор.

Геронтология ҳозирги кундаги социал-биологик проблемалардан бўлиб қолди. Бу айниқса Иттифоқимизда, ҳозирги замон медицинасида етакчи соҳалардан бири бўлиб қолди. Институт лабораториялари эшигига «Диққат, тажриба!» деб ёзилган. Кексаликка ҳужум давом этяпти.

П. МАРЧУК,
Профессор.

Редактор
С. М. КАРОМАТОВ.

Реклама ва эълонлар

Радио тўлқинларида

20

ФЕВРАЛДА
СЕШАНБА

Биринчи

18.00 «Беда — бебаҳо озуқа» деган суҳбат (русча).
18.10 Ю. Объедов сюитаси.
18.40 Спорт эшиттириши (ўзбекча).
19.20 Қорақалпоқ куйлари.
20.00 «Ёшлик» радиостанциясининг программаси.
20.30 Р. Ҳамроев. Фортепьяно ва оркестр учун концерт.
21.00 Халқаро мавзуларда суҳбат (ўзбекча).
21.10 Қишлоқ хўжалик ходимлари учун концерт.
21.30 «Октябрь» радиостанциясининг программаси (ўзбекча).
22.20 Совет Қуролли Кучлари 50 йиллиги олдидан. «Воқеий ҳикоялар».
23.15 Тошкент қурувчилари учун концерт.

Иккинчи

19.00 Ойдин. «Садағанг бўлай, командир» ҳикояси (ўзбекча).
19.30 П. И. Чайковский. «Москва» кантатаси.
20.00 Тожикистон композиторлари асарларидан концерт.
20.30 Ўзбек композиторларининг романслари.
20.50 «Меҳнаткашлар, сизлар учун». Эстония радиосининг эшиттириши (русча).
21.00 Дадахон Нурий. «Машина Кашмирга боради» деган ҳикоя (ўзбекча).
21.30 Москва. Миллионлар ленинча университети.

Зангори экранда кўринг

20

ФЕВРАЛДА
СЕШАНБА

Биринчи

(3-КАНАЛ)
Рус тилида:

18.00 Телевизион янгиликлар.
18.15 «Зангори экран» меҳмонлари».
18.45 «Шундай катта бола». Бадиий фильм.
20.10 Эшиттиришлар программаси.

Ўзбек тилида:

20.15 Телевизион янгиликлар.
20.35 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Солдат мактублари».
21.15 Коммунист минбари.
21.30 Алишер Навоий туғилган кунининг 525 йиллиги олдидан. «Адабий меросимиз ойнаижаҳонда».
22.10 Афсона ва куйлар.

Иккинчи

(5-КАНАЛ)
Рус тилида:

18.00 Ўқув эшиттиришлари программаси. Ўқувчилар учун. Биология. «Биополимерлар».
18.30 География. «СССР иқлими».
19.00 «Назарий механика»дан II курс студентлари учун машғулот.

МОСКВА КЎРСАТАДИ

20.00 Эшиттиришлар программаси.
20.05 Телевизион янгиликлар.
20.15 «Беш йиллик — муддатидан илгари».
20.45 Мультфильм.
21.00 «Сенга, ёшлик».
21.30 Марксизм-ленинизм асослари мактаби тингловчилари учун. «Социализмнинг сиёсий иқтисоди».
22.00 «Бир қарич ер». Телевизион спектакль премьераси.
23.15 Музикали танаффус.
23.30 «Вақт» информацион программаси.
24.00 Москва эшиттиришларининг охири.

Учинчи

(9-КАНАЛ)
ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ
Қозоқ тилида:

20.00 Қозоғистон санъат усталарининг концерти.

Рус тилида:

21.00 «Табиатда нималар содир бўлмайди». Илмий-оммабоп фильм.
21.20 Тошкент янгиликлари.
21.30 Совет Қуролли Кучларининг 50 йиллиги олдидан «Кронштадт». Ҳужжатли фильм.

21

ФЕВРАЛДА
ЧОРШАНБА

Биринчи

(3-КАНАЛ)

17.55 Эшиттиришлар программаси.
18.00 Телевизион янгиликлар (рус тилида).

Ўзбек тилида:

18.10 «Қизил галстук». Тележурнал.
18.50 «Қаҳрамон рассом». С. Абдуллаев. Виставкадан репортаж.
19.10 Хотин-қизлар, сизлар учун! «Жасур қизлар мадҳияси».
19.30 Ўзбекистон йўллари».
20.10 «Мангу яшар мардлик ва жасорат».
20.50 Телевизион янгиликлар.
21.00 Талабларга мувофиқ Совет Қуролли Кучларининг 50 йиллигига бағишланган концерт (ўзбек ва рус тилларида).

МОСКВА КЎРСАТАДИ

22.00 Г. Берёзка. «Жасорат». Телевизион спектакль премьераси.
23.15 Музикали календарь саҳифалари. П. И. Чайковский. «Қиш орзулари» симфониясининг 100 йил тўлишига бағишланади.
23.30 «Вақт» информацион программаси.
00.15 Москва эшиттиришларининг охири.

Иккинчи

(5-КАНАЛ)
ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ
Рус тилида:

17.55 Эшиттиришлар программаси.
18.00 Болалар учун қўғирчоқ фильм.
18.20 «Ёшлик студияси кўрсатади. «Экранда ёшлик».
19.10 Телевизион янгиликлар.
19.20 Музикали календарь.

Ўзбек тилида:

20.10 Сиёсий адабиёт янгиликлари.
20.30 Телевизион янгиликлар.
20.40 Совет Қуролли Кучларининг 50 йиллиги олдидан. «Чапаев». Бадиий фильм.
22.15 Тошкент пойафзалчилар маданият саройи татар бадиий ҳаваскорлари ансамблининг концерти.

Учинчи

(9-КАНАЛ)
Рус тилида:

20.00 Совет Қуролли Кучларининг 50 йиллиги олдидан. «Ота ва ўғил». Ҳужжатли фильм.
20.20 Республика алоқачиларнинг беш йиллик плани.
20.35 Тошкент янгиликлари.
20.45 «Биз ва қуёш». Илмий-оммабоп фильм.

Ўзбек тилида:

21.35 Тошкент янгиликлари.
21.45 «Олий пилотаж усталари». Ҳужжатли фильм.

Кино театрларда

20 ФЕВРАЛДА

Халқнинг содиқ ўғлонлари — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «ЎЗБЕКИСТОН», «ВОСТОК», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кечқурун)

Ўтни ўзимизга қаратамиз (1-2 серия) — «ЧАЙКА», НАВОИЙ номли (кечқурун). «ДРУЖБА» (кеч соат 6, 8 да).

Уруш ва тинчлик (3-4 серия) САНЪАТ САРОЙИ — (кеч 8 да).

Шарқ йўлаги — «МОСКВА» (кеч соат 6, 8, 9.40 минутда).

21 ФЕВРАЛДА

Халқнинг содиқ ўғлонлари — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «ЎЗБЕКИСТОН», «ВОСТОК», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун)

Ўтни ўзимизга қаратамиз (1-2 сери) — «ЧАЙКА», НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун), «ДРУЖБА» (кундуз 3, 5, кеч 6, 8 да). «МОСКВА» (эрталаб соат 10, кундуз 1 да).

Яшил арава (эрталаб 11, кундуз 1, 3 да). **Уруш ва тинчлик** (3-4 серия, кундуз соат 5, кеч 8 да). — САНЪАТ САРОЙИ.

Шарқ йўлаги — «МОСКВА» (кундуз соат 4, кеч 6, 8, 9.40 минутда).

Малиновкада тўй — «ДРУЖБА» (эрталаб соат 10.20 минутда, 11 да, кундуз 1, 2 да).

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — 20/II да **Травиата**, 21/II да **Дилором**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 21/II да **Қизбулоқ**, 22/II да **Бағри тош**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА
21 февралда

Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган санъат арбоби —
Туроб Тўла асари.

Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган санъат арбоби —
И. Акбаров музикаси.

ҚИЗБУЛОҚ

(3 парда 9 ҳикояли фожиа)

Постановкачи режиссёр — **А. Рахимов.**
Дирижёр — **К. Усмонов**
Рассом — **Т. Шораҳимов**
Хормейстер — **Б. Умиджонов**
Балетмейстер — **О. Назруллаев**
Концертмейстерлар — **А. Б. Малина, М. А. Фурман**
Режиссёр ассистенти — **Р. М. Муҳитдинова**

Кеч соат 7 яримда бошланади.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА
«ҚУВНОҚ АРЕНА»
КОЛЛЕКТИВИ
АРТИСТЛАРИНИНГ
ВИКТОР
ВЛАДИМИРОВ
раҳбарлигидаги
ГАСТРОЛЛАРИ

Жаҳон экс чемпиони, хизмат кўрсатган спорт мастери

ГРИГОРИЙ НОВАК

Ўз ўғиллари билан кучли аттракцион томошаларини намойиш қилади.
Томошалар кеч соат 7 яримда бошланади.
Билетлар сотилмоқда.

ОЛМАЛИҚ ШАҲРИДА
25 февралда
УЗБЕКИСТОН ССР
1-ЧИҚАРИЛИШ ПУЛ-БУЮМ ЛОТЕРЕЯСИНИНГ ЮТУҚЛАР ТИРАЖИ УТКАЗИЛАДИ

Умумий суммаси 877500 сўмлик 524500 буюм ва пул ютуқлари ўйналади, шу жумладан: 5 «Волга», 10 «Москвич-408», 5 «Запорожец» автомашиналари, 20 «М—63» ва «ИЖ—Планета» мотоцикллари, пианинолар, «ЗИЛ—Москва», «Днепр», «Саратов—2» холодильниклари, «Огонёк», «Рубин—102» телевизорлари, радиолалар, магнитофонлари, мотовелосипедлар, кир ювиш машиналари, гиламлар ва шу каби кўпгина қимматли буюмлар ҳамда пул ютуқлари.

Лотерея билетларини сотиб олингиз!

БИРЛАШГАН НАШРИЕТГА

ротацион печатниклар, ёрдамчи печатниклар, стереотипёрлар, зарядчилар, электрмонтёрлар, техника назорат бўлимининг контролёрлари, шогирдлар, ёрдамчи ишчилар, уборшчицалар

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, «Правда Востока» кўчаси, 26-уй, кадрлар бўлими.

УЗБЕКИСТОН ССР
ОБИ-ҲАВО ХИЗМАТИ
БОШҚАРМАСИГА

катта бухгалтер, бухгалтерлар, инженерлар: гидролог, метеоролог; экспедитор, шофёрлар, машинистка, жойловчи юкчилар

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Астрономия кўчаси, 31-уй (20, 21-автобусларнинг «Ўртоқ» фабрикаси бекати).

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ 4-БЕТ

«ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ» — орган Ташкентского горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета.

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент шаҳар, Дзержинский кўчаси, 15-уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ. Коммутатор — В3-02-49 дан В3-02-58 гача, редактор ўринбосарлари — В3-29-33; В3-29-09; масъул секретарлар — В3-27-22; партия, совет ва касаба союз ташкилотлари, шаҳар хўжалиги бўлимлари — В3-29-42; саноат, қурилиш ва транспорт бўлими — В3-27-03; адабиёт, санъат ва маданият бўлими — В3-29-55; хатлар ва оммавий ишлар, физкультура ва спорт бўлимлари — В3-29-70; фан ва олий ўқув юртлари, иллюстрация бўлимлари — В3-27-57; ахборот бўлими — В3-65-57; эълонлар бўлими — В3-81-42.